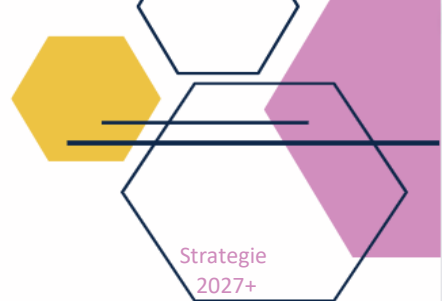

E G T C
TRITIA
Ltd.

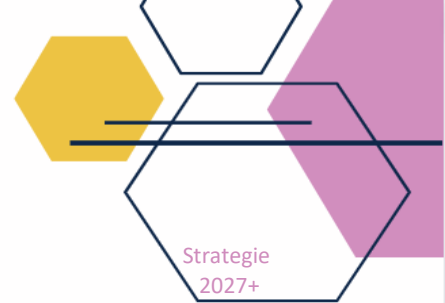
STRATEGIE
SYSTÉMOVÉ SPOLUPRÁCE
ESÚS TRITIA
2027+

Obsah

1. Úvod	5
1.1 Metodika a postup zpracování Strategie systémové spolupráce.....	5
1.2 Právní základ evropských seskupení územní spol. a jejich význam pro přeshraniční spolupráci .	6
2. Shrnutí koncepčních dokumentů členů ESÚS TRITIA	7
2.1 Česká republika a Moravskoslezský kraj	7
2.1.1 Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+	7
2.1.2 Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje 2019–2027	7
2.1.3 Dohoda o partnerství v programovém období 2021–2027, národní operační programy, programy evropské územní spolupráce a celounijní programy	8
2.1.4 Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje.....	9
2.1.5 Další strategické a sektorové krajské koncepce	10
2.2 Polská republika a Slezské vojvodství.....	10
2.2.1 Národní strategie regionálního rozvoje 2030.....	10
2.2.2 Strategie rozvoje Slezského vojvodství „Slezsko 2030“	13
2.2.3. Dohoda o partnerství v programovém období 2021–2027.....	14
2.2.4. Zásady územního rozvoje Slezského vojvodství.....	15
2.2.5. Další strategické a sektorové krajské koncepce	16
2.3 Slovenská republika a Žilinský samosprávný kraj	17
2.3.1 Vize a strategie rozvoje Slovenska do roku 2030 – dlouhodobá strategie udržitelného rozvoje Slovenské republiky – Slovensko 2030	17
2.3.2 Program hospodářského a sociálního rozvoje Žilinského samosprávného kraje 2021+.....	18
2.3.3 Dohoda o partnerství v programovém období 2021–2027 a Program Slovensko.....	18
2.3.4 Územní plán VÚC Žilinského kraje.....	19
2.3.5 Další strategické a sektorové krajské koncepce	19
3. Charakteristika ESÚS TRITIA a jejího území.....	21
3.1 Definování instituce ESÚS TRITIA s o. o.....	21
3.2 Základní charakteristiky regionů v území Seskupení.....	22
3.2.1 Moravskoslezský kraj.....	22
3.2.2 Slezské vojvodství	23
3.2.3 Žilinský kraj	24
4. Specifické cíle v jednotlivých oblastech spolupráce.....	25

4.1 Doprava	25
4.1.1 Definování cílů	25
4.1.2 SWOT analýza	27
4.2 Hospodářství.....	28
4.2.1 Definování cílů	28
4.2.2 SWOT analýza	30
4.3 Cestovní ruch	31
4.3.1 Definování cílů	31
4.3.2 SWOT analýza	33
4.4 Energetika se zaměřením na obnovitelné zdroje energie.....	34
4.4.1 Definování cílů	34
4.4.2 SWOT analýza	36
4.5 Kultura	37
4.5.1 Definování cílů	37
4.5.2 SWOT analýza	39
4.6 Životní prostředí	40
4.6.1 Definování cílů	40
4.6.2 SWOT analýza	43
4.7 Lidské zdroje, vzdělávání včetně úzké spolupráce s vysokými školami	44
4.7.1 Definování cílů	44
4.7.2 SWOT analýza	47
4.8 Spol. veř. institucí, i v oblasti realizace výměny osob a zkušeností v rámci mezinár. stáží.....	48
4.8.1 Definování cílů	48
4.8.2 SWOT analýza	50
4.9 Sport	51
4.9.1 Definování cílů	51
4.9.2 SWOT analýza	53
5. Shrnutí vize a cílů.....	54
5.1 Hlavní oblasti	54
5.2 Doplnkové oblasti.....	55
6. Souhrnná SWOT analýza	57
6.1 Existence a práce ESÚS TRITIA.....	57
6.2 Klíčové oblasti spolupráce partnerských regionů.....	58

7. Závěr..... 59

1. ÚVOD

Kam směřuje Evropské seskupení územní spolupráce TRITIA?

Naším společným cílem v následujících letech bude především zintenzivnění spolupráce regionů Seskupení, tj. Moravskoslezského kraje, Slezského vojvodství a Žilinského samosprávného kraje, větší vzájemné sdílení zkušeností i inspirace, společná tvorba strategických dokumentů a projektů, včetně jejich realizace.

Strategie systémové spolupráce Evropského seskupení územní spolupráce TRITIA 2027+ (dále jen „Strategie 2027+“) je dokumentem, který ukazuje, ve kterých oblastech chce regiony rozvíjet (či jim v tom pomoci) v letech 2021 až 2027, s výhledem do roku 2030. TRITIA dbá na všestranný rozvoj území Seskupení a potřeby jejich občanů, vychází z dlouhodobých vizí a strategických dokumentů krajů, určuje prioritní témata růstu, stanovuje oblasti podpory, navrhuje typové aktivity i strategické projekty, které mají k dosažení cílů vést.

ESÚS TRITIA tak vědomě a s chutí přijímá mnoho rolí – lídra, koordinátora, metodika, nositele projektů, zaměstnavatele, prostředníka, experta, konzultanta – a nabízí možnosti, jak dosáhnout dlouhodobých cílů nejen jednotlivých krajů Seskupení, ale také ukazuje průřezový, společný směr Moravskoslezského kraje, Slezského vojvodství a Žilinského samosprávného kraje.

1.1 METODIKA A POSTUP ZPRACOVÁNÍ STRATEGIE SYSTÉMOVÉ SPOLUPRÁCE

Strategie 2027+ regionů sdružených v ESÚS TRITIA je uceleným souborem opatření, která směřují k dosažení stanovených cílů vycházejících z podstaty Evropského seskupení územní spolupráce, a která jsou v souladu s Nařízením Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1082/2006 ze dne 5. července 2006 o evropském seskupení pro územní spolupráci (ESÚS).

Strategie 2027+ byla zpracována jako navazující na Strategii systémové spolupráce regionů sdružených v ESÚS TRITIA pro léta 2014 až 2020 a byla připravována transparentně a objektivně. Do její přípravy byl zahrnut široký okruh zainteresovaných stran, které se o její tvorbu zajímaly. Součástí je jednak analýza jednotlivých dosavadních aspektů přeshraniční spolupráce, identifikace témat vhodných pro společný rozvoj partnerských regionů a následně jsou formovány cíle a možné projektové záměry vedoucí k naplnění strategie a k plnění dlouhodobých cílů Seskupení. Strategie také vychází z rozvojových plánů a koncepčních dokumentů svých členů:

- Moravskoslezský kraj (ČR)
- Slezské vojvodství (PL)
- Žilinský samosprávný kraj (SK)

Strategie 2027+ se skládá z následujících hlavních částí:

- Shrnutí koncepčních dokumentů členů ESÚS TRITIA – analýza Žilinského samosprávného kraje, Moravskoslezského kraje a Slezského vojvodství z hlediska důležitých aspektů pro tvorbu mapovací studie.

- Mapovací studie zaměřená na všechny aspekty přeshraniční spolupráce, s důrazem na hlavní i vedlejší oblasti zájmu Seskupení, kterými jsou doprava, hospodářství, cestovní ruch, energetika, kultura, životní prostředí, lidské zdroje, spolupráce veřejných institucí a sport.
- Součástí mapovací studie jsou zároveň formulované rozvojové vize a cíle, včetně navazujících aktivit vedoucích k naplnění strategie.
- SWOT analýza vychází z mapovací studie a je také součástí jednotlivých oblastí zájmů.
- Akční plán činnosti ESÚS TRITIA, který je přílohou této strategie, reflektuje cíle a vize Seskupení. Zároveň s ním bude pracováno jako s „živým dokumentem“, který bude pracovníky Seskupení pravidelně aktualizován a optimalizován na základě aktuálních i dlouhodobých potřeb a zkušeností.

Celá Strategie 2027+ je koncipována jako komplexní plán rozvoje přeshraniční spolupráce.

Strategie byla zpracovávána v období 2019 až 2022 zaměstnanci ESÚS TRITIA. Její přijetí je v gesci Valného shromáždění ESÚS TRITIA.

1.2 PRÁVNÍ ZÁKLAD EVROPSKÝCH SESKUPENÍ ÚZEMNÍ SPOLUPRÁCE A JEJICH VÝZNAM PRO PŘESHHRANIČNÍ SPOLUPRÁCI

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1082/2006 ze dne 5. července 2006 o evropském seskupení pro územní spolupráci (ESÚS).

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1302/2013 ze dne 17. prosince 2013, kterým se mění nařízení (ES) č. 1082/2006 o evropském seskupení pro územní spolupráci (ESÚS), pokud jde o vyjasnění, zjednodušení a zlepšení zřizování a fungování takovýchto seskupení.

Evropské seskupení územní spolupráce, sloužící k usnadnění provádění přeshraniční spolupráce, bylo jako legislativní termín zavedeno do evropské legislativy Nařízením 1082/2006. Prvním přeshraničním regionem, který této možnosti využil, byla Eurometropole Lille-Kortrijk-Tournai, jež seskupení založila 28. 1. 2008.

Cílem ESÚS je především usnadnit a podpořit územní spolupráci mezi svými členy, včetně spolupráce přeshraničního, nadnárodního a meziregionálního charakteru, za účelem posílení hospodářské, sociální a územní soudržnosti v EU.

Obecně lze říci, že úkoly ESÚS se odvíjejí od výše uvedených cílů. Mohou zahrnovat konkrétní projevy územní spolupráce mezi členy, ať již s finanční podporou EU, nebo bez ní. ESÚS může být svěřen úkol provádět programy spolufinancované Evropskou unií prostřednictvím Evropského fondu pro regionální rozvoj, Evropského sociálního fondu a/nebo Fondu soudržnosti, nebo realizovat jiné projekty přeshraniční spolupráce, které mohou, nebo nemusí dostávat finanční prostředky EU. Příkladem takovýchto činností je zajišťování přeshraniční dopravy nebo přeshraničního provozu nemocnic, provádění nebo řízení přeshraničních rozvojových projektů a sdílení odborných znalostí a osvědčených postupů. Zejména proto, že umožňuje řídit přeshraniční spolupráci z jednoho místa, když umožňuje vznik přeshraničních subjektů s jednou právní subjektivitou.

2. SHRNUÍ KONCEPČNÍCH DOKUMENTŮ ČLENŮ ESÚS TRITIA

2.1 ČESKÁ REPUBLIKA A MORAVSKOSLEZSKÝ KRAJ

2.1.1 Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+

Základním koncepčním dokumentem v oblasti regionálního rozvoje je Strategie regionálního rozvoje ČR 2021+ (dále také SRR). Dle zákona č. 248/2000 Sb., o podpoře regionálního rozvoje formuluje přístup státu k podpoře regionálního rozvoje.

Regionální politiku státu definuje jako sektorovou politiku zohledňující specifika jednotlivých typů území (aglomerace, metropolitní území, regionální centra a jejich venkovské zázemí, strukturálně postižené kraje, hospodářsky a sociálně ohrožená území), zároveň vytváří vlastní nástroje, jimiž ovlivňuje rozvoj specifických území.

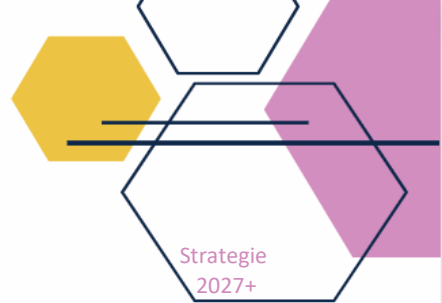
Hlavním smyslem SRR je identifikovat, ve kterých tematických oblastech je potřebný či žádoucí územně specifický přístup, a definovat, jaké (odlišné) intervence by měly být realizovány v různých územních kontextech tak, aby byla podporována konkurenceschopnost, snižovány regionální disparity a nalézána řešení podporující udržitelný rozvoj území. Strategie definuje celkem 6 strategických cílů, které jsou dále členěny do cílů specifických, ke kterým jsou následně přiřazena typová opatření.

Strategické cíle jsou nejvyšší úrovní návrhové části a jsou s ohledem na problémovou analýzu členěny na 5 územních cílů a 1 průřezový cíl věnovaný veřejné správě v oblasti regionálního rozvoje. Úvodní text u všech strategických cílů představuje dílčí vizi vývoje v daném typu území, resp. v rámci veřejné správy v oblasti regionálního rozvoje.

- Strategický cíl 1 – mezinárodně konkurenceschopná metropolitní území adaptovaná na ekonomický, prostorový a populační růst.
- Strategický cíl 2 – aglomerace využívající svůj růstový potenciál a plnící úlohu významných krajských hospodářských, kulturních a výzkumných, vývojových a inovačních center.
- Strategický cíl 3 – hospodářsky stabilizovaná regionální centra představují snadno dostupná centra kultury, zaměstnanosti a obslužnosti příslušných funkčních regionů, jejich venkovské zázemí je na regionální centra dobře dopravně napojeno, disponuje dostatečnou sítí služeb a jsou v něm uplatňována inovativní řešení.
- Strategický cíl 4 – revitalizované a hospodářsky restrukturalizované regiony, přizpůsobené a flexibilně reagující na potřeby trhu.
- Strategický cíl 5 – dobrá kvalita života v hospodářsky a sociálně ohrožených územích.
- Strategický cíl 6 – kvalitní plánování regionálního rozvoje přispívající k plnění cílů regionální politiky.

2.1.2 Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje 2019–2027

Strategie rozvoje Moravskoslezského kraje 2019–2027 (dále jen Strategie rozvoje) je dokumentem, schváleným zastupitelstvem kraje dne 12. 12. 2019, který ukazuje, ve kterých oblastech a jak se chce Moravskoslezský kraj rozvíjet v letech 2019 až 2027. Podle zákona o krajích má kraj pečovat o všestranný rozvoj svého území a o potřeby svých občanů. Kraj je zde myšlen jako veřejnoprávní korporace, včetně všech příspěvkových a obchodních organizací, i jako územní společenství občanů,

kde na řadu aktivit a činností má kraj sice jen nepřímý vliv, avšak má zájem na jejich rozvoji, a proto je chce podporovat.

Strategie rozvoje vychází z dlouhodobé vize, určuje prioritní témata rozvoje, stanovuje strategické oblasti změn, kterých chce kraj dosáhnout, a navrhuje opatření a typové aktivity (i návrhy strategických projektů), které mají k dosažení cílů vést. Strategie rozvoje popisuje, jak chce kraj strategické změny řídit, monitorovat a hodnotit.

Strategie je členěna do 6 prioritních strategických oblastí (které jsou dále členěny na 28 strategických oblastí změn):

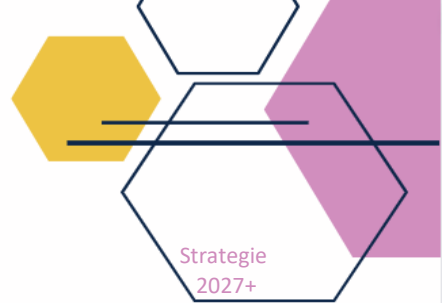
- Podnikavější a inovativnější kraj
- Vzdělanější a zaměstnanější kraj
- Zdravější a soudržnější kraj
- Čistější a zelenější kraj
- Propojenější a chytřejší kraj
- Atraktivnější a kulturnější kraj

2.1.3 Dohoda o partnerství v programovém období 2021–2027, národní operační programy, programy evropské územní spolupráce a celounijní programy

Dohoda o partnerství v programovém období 2021–2027 je základní zastřešující dokument pro čerpání finančních prostředků z Evropských strukturálních a investičních fondů (ESI fondy) v programovém období 2021–2027.

Dohoda o partnerství definuje 5 cílů politik a jeden specifický cíl, který se prioritně dotýká MSK:

- CP 1 Inteligentnější Evropa
 - o inovace, digitalizace, ekonomická transformace a podpora malých a středních podniků.
- CP 2 Zelenější, nízkouhlíková Evropa
 - o transformace energetiky, podpora obnovitelných zdrojů, opatření k naplňování klimatických cílů.
- CP 3 Propojenější Evropa
 - o strategické dopravní a digitální sítě.
- CP 4 Sociálnější Evropa
 - o provádění Evropského pilíře sociálních práv; podpora zaměstnanosti respektující kvalitativní rozměr vytvářených pracovních míst, vzdělávání, dovedností, sociálního začleňování a rovného přístupu ke zdravotní péči.
- CP 5 Evropa bližší občanům
 - o podpora místně vedených strategií rozvoje a udržitelného rozvoje měst.

Fond pro spravedlivou transformaci – podpora území, jež se v důsledku přechodu ke klimatické neutralitě potýkají s vážnými sociálně-ekonomickými problémy.

Tyto strategické cíle jsou následně promítnuty do národních operačních programů:

- OP Doprava: 126,8 mld. Kč
- OP Jan Amos Komenský: 66,3 mld. Kč
- OP Rybářství: 0,78 mld. Kč
- OP Životní prostředí: 62,1 mld. Kč
- OP Technologie a aplikace pro konkurenceschopnost: 81,5 mld. Kč
- OP Zaměstnanost+: 38 mld. Kč
- OP Spravedlivá transformace: 42,7 mld. Kč
- OP Technická pomoc: 5,7 mld. Kč
- Integrovaný regionální operační program: 117,6 mld. Kč

Kromě těchto národních OP, které jsou v každé zemi Seskupení jinou strukturu. Je možno dále využít i finančních prostředků v rámci programů Evropské územní spolupráce – INTERREG:

- Přeshraniční spolupráce – programy INTERREG VI-A (pro Seskupení jsou nejdůležitějšími programy ČR-Polsko a Polsko-Slovensko)
- Nadnárodní spolupráce – programy INTERREG VI-B (pro Seskupení je prioritou program CENTRAL EUROPE)
- Mezuregionální spolupráce – programy INTERREG VI-C
- Spolupráce nejbližších regionů – programy INTERREG VI-D

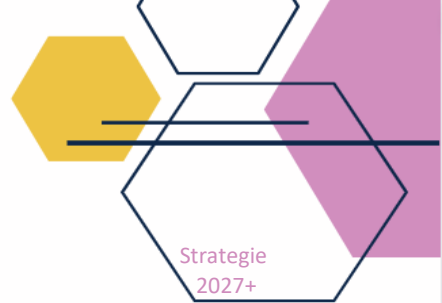
Mezi celounijní programy pak patří např.:

- Horizont Evropa – zaměřený na posílení výzkumu, inovací a konkurenceschopnosti
- LIFE – životní prostředí a klima
- Erasmus+ – mezinárodní spolupráce ve vzdělávání
- Kreativní Evropa – podpora kulturních a kreativních odvětví

2.1.4 Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje

Základním dokumentem v oblasti územního plánování jsou Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje, vydané Zastupitelstvem kraje dne 22. 12. 2010 usnesením č. 16/1426, ve znění následných aktualizací 1, 3, 4 a 5. Tento dokument v části Priority územního plánování kraje pro zajištění udržitelného rozvoje území stanovuje následující priority s přeshraničním dopadem:

- Dokončení dopravního napojení kraje na nadřazenou silniční a železniční síť mezinárodního a republikového významu;
- Zkvalitnění a rozvoj dopravního propojení západní části kraje s krajským městem a s přilehlým územím ČR (Olomoucký kraj) a Polska;
- Vytvoření podmínek pro stabilizované zásobování území energiemi včetně rozvoje mezistátního propojení s energetickými systémy na území Slovenska a Polska;
- Vytváření územních podmínek pro rozvoj udržitelných druhů dopravy (pěší dopravy a cyklo dopravy) v návaznosti na ostatní dopravní systémy kraje a systému pěších a cyklistických tras přilehlého území ČR, Slovenska a Polska;

- Preventivní ochrana území před potenciálními riziky a přírodními katastrofami, s cílem minimalizovat rozsah případných škod na civilizačních, kulturních a přírodních hodnotách území kraje.

K dalším dokumentům MSK k územnímu plánování patří zejména: Územně analytické podklady MSK 2021 a územní studie.

2.1.5 Další strategické a sektorové krajské koncepce

V Moravskoslezském kraji byla zpracována řada strategických a sektorových koncepčních dokumentů, které řeší také přeshraniční vlivy, dopady, souvislosti a možnosti koordinace aktivit v dané tematické oblasti. Jedná se zejména o tyto dokumenty:

- Vize 2030 – Nová energie pro Moravskoslezský kraj
- Strategický rámec a souhrnný akční plán hospodářské restrukturalizace Ústeckého, Moravskoslezského, Karlovarského kraje (akt. 2020)
- Strategie ITI ostravské metropolitní oblasti
- Regionální inovační strategie Moravskoslezského kraje 2021–2027
- Koncepce rozvoje venkova Moravskoslezského kraje 2018–2023
- Strategie řízení cestovního ruchu Moravskoslezského kraje 2021–2025
- Sektorové strategie a koncepce Moravskoslezského kraje

2.2 POLSKÁ REPUBLIKA A SLEZSKÉ VOJVODSTVÍ

2.2.1 Národní strategie regionálního rozvoje 2030

„Národní strategie regionálního rozvoje 2030“ (NSRR 2030) je základním strategickým dokumentem národní regionální politiky.

Vládou přijatá „Strategie odpovědného rozvoje do roku 2020 (s výhledem do roku 2030)“ naznačuje nový model regionálního rozvoje v Polsku. Předpokládá rozvoj Polska jako sociálně a územně vyvážený, díky čemuž budou efektivně rozvíjeny a využívány místní zdroje a potenciály všech regionů. Cílem takového modelu je podpořit zejména oblasti, které nemohou plně rozvinout svůj rozvojový potenciál, protože ztratily své socioekonomické funkce (např. přestaly být vojvodskými městy), a staly se tak méně odolnými vůči různým krizovým jevům (např. negativním dopadům demografického vývoje).

Dokument představuje cíle regionální politiky a činnosti a úkoly, které by měla vláda, vojvodství, okresní a obecní samosprávy a další subjekty, podílející se na realizaci této politiky, ve výhledu do roku 2030 plnit.

NSRR 2030 je základním strategickým dokumentem národní regionální politiky ve výhledu do roku 2030. Tato strategie je souborem společných hodnot, zásad spolupráce mezi vládou a samosprávami a sociálně-ekonomickými partnery pro rozvoj země a vojvodství. Dokument definuje systémový rámec pro provádění regionální politiky jak ze strany vlády vůči regionům, tak v rámci regionů. V nadcházejících letech bude hrát důležitou roli v procesu programování veřejných prostředků, včetně prostředků EU.

- NSRR 2030 klade důraz na udržitelný rozvoj celé země, tj. na snížení disparit v úrovni socioekonomického rozvoje různých oblastí, především městských a venkovských.
- Strategie umožňuje účinněji identifikovat rozvojové potřeby všech oblastí země, stejně jako účinněji rozpoznat zdroje, které mají k dispozici, a naznačit výzvy a překážky rozvoje. Takový přístup povede k lepšímu přizpůsobení intervenčních nástrojů (např. programů) možnostem a rozvojovému potenciálu jednotlivých oblastí země.
- Jedním z cílů NSRR je zajistit větší soudržnost rozvoje Polska podporou hospodářsky slabších oblastí. Proto dokument uvádí oblasti strategické intervence (OSI), které budou zvláště podporovány (jedná se o oblasti ohrožené trvalou marginalizací, středně velká města ztrácející své socioekonomické funkce, Slezsko a oblasti východního Polska).
- Strategie podporuje konkurenceschopnost regionů a předpokládá pokračování opatření zaměřených na zvyšování kvality lidského a sociálního kapitálu a rozvoj podnikání a inovací. Proto budou podporovány místní podniky.
- Strategie klade velký důraz na rozvoj kompetencí veřejné správy. Jde o dovednosti potřebné k provádění účinné rozvojové politiky, především v oblastech s nízkým rozvojovým potenciálem, a zejména o podporu vazeb mezi místním a regionálním veřejným sektorem a světem podnikání a vědy.
- Dokument předpokládá zvýšení role a odpovědnosti místních samospráv jako subjektů rozhodujících o rozvojové politice na místní úrovni. Strategie vytváří podmínky pro větší zapojení obecních a okresních samospráv do realizace společných projektů a do spolupráce přesahující správní hranice.

Kromě toho NSRR 2030 představuje:

- jak se přizpůsobit změnám, které probíhají kolem nás, aby se Polsko stalo cílevědomým a úspěšným účastníkem procesu globalizace;
- jak využít přednosti regionu – včetně lidských a přírodních zdrojů, polohy a institucionálních výhod – pro jeho rozvoj;
- mechanismy spolupráce mezi vládou, regionálními a místními samosprávami, které umožňují směřovat národní a regionální finanční toky k realizaci vizí a rozvojových plánů, které vznikají zdola.

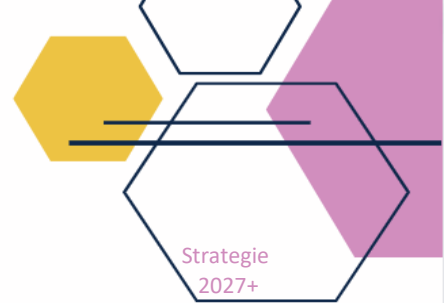
Hlavní cíl regionální politiky do roku 2030 bude naplňován na základě tří doplňkových specifických cílů. Úkolem NSRR je propojit a koordinovat opatření realizující cíle horizontální povahy, tj. posílení konkurenceschopnosti všech regionů, měst a venkovských oblastí (cíle 2 a 3) s cílem 1 zajišťujícím lepší soudržnost národního rozvoje podporou hospodářsky slabších oblastí.

- Cíl 1 Pro zlepšení soudržnosti rozvoje země v sociální, ekonomické, environmentální a územní dimenzi se předpokládá podpora kompenzačního charakteru, zaměřená na překonání bariér a problémů několika typů oblastí s méně příznivými podmínkami rozvoje. Pro vytvoření trvalého růstu a pracovních míst budou realizovány integrované balíčky opatření zaměřené na identifikaci a využití zdrojů a potenciálu oblastí ohrožených trvalou marginalizací, středně velkých měst ztrácejících své sociální a hospodářské funkce, východního Polska, Slezska a degradovaných oblastí. Kromě toho by se ve funkčně propojených oblastech podporovaly investice, které doplňují nedostatky v zajištění infrastruktury podmiňující dostupnost jejich obyvatel k základním službám a zboží a zajišťující jejich zapojení do rozvojových procesů.

- Cíl 2 Posílení regionálních konkurenčních výhod bude rozvíjet a využívat podpůrné nástroje zaměřené na vytváření podmínek pro růst konkurenceschopnosti, inovací a investic ve vybraných odvětvích. Lepší zaměření na proinovační aktivity a synergie mezi národními a regionálními specializacemi bude zajištěno mimo jiné využitím procesu objevování podnikatelských aktivit a sledováním inteligentních specializací na národní a regionální úrovni. Současně se regionální politika zaměří na vytváření investičního prostředí založeného na územním kapitálu a takových rozvojových faktorech, které lze vytvořit nebo zlepšit.
- Pokud jde o zvýšení účinnosti administrativy na všech úrovních, zejména na místní úrovni (cíl 3 Zlepšení kvality řízení a provádění územně orientovaných politik), budou posíleny iniciativy a opatření na rozvoj schopnosti administrativy plánovat a provádět územně orientovaná rozvojová opatření. Zvláštní důraz bude kladen na posílení spolupráce mezi vládou, vojvodskou samosprávou a místními samosprávami a nestátními subjekty při dosahování cílů regionální politiky. Důležitou roli bude hrát také spolupráce v rámci mezinárodních dvoustranných a mnohostranných partnerství. Na všech úrovních územní organizace země budou realizovány kroky ke zlepšení systému financování, řízení, programování a koordinace socioekonomických opatření.

Respektive:

- Cíl 1 Zlepšení soudržnosti rozvoje země v sociální, hospodářské, environmentální a územní dimenzi.
 - o 1.1 Posílení možností rozvoje hospodářsky slabších oblastí.
 - 1.1.1 Vytváření podmínek pro další rozvoj konkurenceschopné ekonomiky ve východním Polsku
 - 1.1.2 Posílení možností rozvoje oblastí ohrožených trvalou marginalizací.
 - o 1.2 Zvýšení využití rozvojového potenciálu středně velkých měst, která ztrácejí socioekonomické funkce.
 - o 1.3 Urychlení transformace hospodářského profilu Slezska.
 - o 1.4 Boj proti krizím v degradovaných oblastech.
 - o 1.5 Rozvoj infrastruktury podporující poskytování veřejných služeb a zvyšující investiční atraktivitu oblastí.
 - 1.5.1 Dopravní infrastruktura.
 - 1.5.2 Sociální infrastruktura.
 - 1.5.3 Elektronická komunikační infrastruktura.
- Cíl 2 Posílení regionálních konkurenčních výhod.
 - o 2.1 Rozvoj lidského a sociálního kapitálu.
 - 2.1.1 Vysokoškolské a odborné vzdělávání.
 - 2.1.2 Celoživotní vzdělávání.
 - 2.1.3. Zvyšování zdrojů na trhu práce a rozvoj sociálního kapitálu.
 - o 2.2 Podpora podnikání na regionální a místní úrovni.
 - 2.2.1 Služby institucí podnikatelského prostředí pro malé a střední podniky.
 - 2.2.2 Podpora podnikání.
 - 2.2.3. Podpora umístění externích investic.
 - o 2.3 Inovativní rozvoj regionu a zlepšení přístupu k regionální inteligentní specializaci.
 - 2.3.1 Zaměření na proinovační aktivity.

- 2.3.2 Stimulace růstu inovací v regionech.
- Cíl 3 Zlepšení kvality řízení a provádění územně orientovaných politik.
 - 3.1 Posílení potenciálu správy pro řízení rozvoje.
 - 3.2 Posílit spolupráci a integrovaný přístup k rozvoji na místní, regionální a nadregionální úrovni.
 - 3.3 Zlepšení organizace poskytování veřejných služeb.
 - 3.4 Účinný a soudržný systém financování regionální politiky.

2.2.2 Strategie rozvoje Slezského vojvodství „Slezsko 2030“

Strategie rozvoje Slezského vojvodství „Slezsko 2030“ je aktualizací Strategie rozvoje Slezského vojvodství „Slezsko 2020+“, přijaté zastupitelstvem Slezského vojvodství 1. července 2013, a představuje páté vydání tohoto klíčového dokumentu, který definuje cíle rozvoje regionu a nástroje jejich realizace v perspektivě roku 2030.

Tato strategie je také v souladu s národní rozvojovou politikou definovanou ve Strategii odpovědného rozvoje do roku 2020 (s výhledem do roku 2030) a Národní strategii regionálního rozvoje 2030. Reaguje také na výzvy evropské politiky vyjádřené v Evropské zelené dohodě a předpoklady politiky soudržnosti na období 2021–2027.

Předpoklady dokumentu byly vytvořeny před rozvojem epidemické hrozby v zemi a šířením SARS-CoV-2 ve Slezském vojvodství, nicméně všechny uvedené podmínky zůstávají v platnosti. Navzdory měnící se společenské a hospodářské situaci na regionální, národní i mezinárodní úrovni uvedené cíle a směry činnosti spolu se závazky stále umožňují realizovat předloženou vizi Slezského vojvodství. V době krize způsobené epidemií koronaviru je ještě důležitější vybudovat silné vojvodství založené na čtyřech klíčových strategických pilířích: hospodářství, obyvatelé, životní prostředí a správa.

Vize „zeleného Slezska“ – výsledkem zodpovědné transformace Slezského vojvodství bude moderní evropský region s konkurenceschopnou ekonomikou, nabízející svým obyvatelům široké možnosti uplatnění a vysokou kvalitu života v čistém životním prostředí.

K dosažení nastíněné vize rozvoje bude nutné zaměřit opatření na čtyři strategické cíle, pro které byly formulovány operační cíle ve výhledu do roku 2030. Konečná podoba cílů a směrů opatření, které je specifikují, je výsledkem jak socioekonomických analýz, tak širokých společenských konzultací, včetně subregionálních workshopů.

- STRATEGICKÝ CÍL A. Slezské vojvodství jako region odpovědné hospodářské transformace
 - Operační cíl: A.1 Konkurenceschopné hospodářství
 - Operační cíl: A.2 Inovativní ekonomika
 - Operační cíl: A.3 Silné místní podnikání
- STRATEGICKÝ CÍL B. Slezský region přátelský k obyvatelům
 - Operační cíl: B.1 Vysoká kvalita sociálních služeb, včetně zdravotních služeb
 - Operační cíl: B.2 Aktivní obyvatel
 - Operační cíl: B.3 Atraktivní a efektivní systém vzdělávání a učení

- STRATEGICKÝ CÍL C. Slezské vojvodství jako region s vysokou kvalitou životního prostředí a krajiny
 - o Operační cíl: C.1 Vysoká kvalita životního prostředí
 - o Operační cíl: C.2 Efektivní infrastruktura
 - o Operační cíl: C.3 Atraktivní podmínky pro život, komplexní revitalizace, prevence a přizpůsobení se změně klimatu

- STRATEGICKÝ CÍL D. Slezské vojvodství jako efektivně řízený region
 - o Operační cíl: D.1 Vyvážený rozvoj území
 - o Operační cíl: D.2 Aktivní spolupráce s okolím a vytvoření silné regionální značky
 - o Operační cíl: D.3 Moderní veřejná správa

2.2.3. Dohoda o partnerství v programovém období 2021–2027

Dohoda o partnerství na období 2021–2027 stanoví strategii pro využívání evropských fondů v rámci politik EU: politiky soudržnosti a společné rybářské politiky v Polsku v letech 2021–2027.

V souladu s programovými dokumenty pro příští finanční období zahrnuje následující fondy:

- Fond soudržnosti (FS) – podporuje strategické projekty v oblasti životního prostředí a dopravy, včetně transevropských dopravních sítí (TEN-T). Slouží ke snižování hospodářských a sociálních rozdílů a k podpoře udržitelného rozvoje.
- Evropský fond pro regionální rozvoj (EFRR) – cílem je posílit hospodářskou a sociální soudržnost Evropské unie. Jeho cílem je zmírnit rozdíly v rozvoji evropských regionů a snížit rozdíly v rozvoji nejméně rozvinutých regionů.
- Evropský sociální fond+ (ESF+) – má být hlavním nástrojem EU ke zvýšení sociální a hospodářské soudržnosti, reagovat na výzvy trhu práce a sociální výzvy a stimulovat udržitelný hospodářský rozvoj prostřednictvím investic do lidského kapitálu.
ESF+ bude zahrnovat v současnosti roztržštěné nástroje:
 - ESF,
 - Iniciativa na podporu zaměstnanosti mladých lidí (YEI),
 - Evropský fond pro pomoc nejchudším osobám (FEAD),
 - Evropský program pro zaměstnanost a sociální inovace (EaSI).
- Fond pro spravedlivou transformaci (FST) – doplňkový fond k ostatním fondům politiky soudržnosti. Je součástí evropské Zelené dohody a prvkem (pilíř I) mechanismu spravedlivé transformace. Cílem FST je zmírnit sociální a ekonomické dopady přechodu na novou energetiku.
- Evropský námořní a rybářský fond (EMFF) – je fond pro námořní a rybářskou politiku EU. Účelem fondu je podpora pobřežních komunit v širokém slova smyslu, včetně například podpory rybářů při jejich přechodu na udržitelný rybolov nebo financování projektů, které přispívají k vytváření pracovních míst a kvalitě života evropských pobřežních komunit.

V rámci již čtvrtého programového období bude Polsko příjemcem v oblastech, jako jsou:

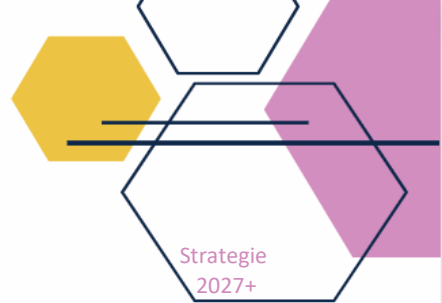
- Infrastruktura, klima, životní prostředí (FEnIKS) – nástupce programu Infrastruktura a životní prostředí (OPI&E).

- Moderní ekonomika (FENG) – program navazuje na dva předchozí programy: Inovativní ekonomika 2007–2013 (POIG) a Inteligentní rozvoj 2014–2020 (POIR).
- Digitální rozvoj (FERC) – je nástupcem programu Digitální Polsko (POPC), který podporoval digitalizaci v Polsku v letech 2014–2020.
- Východní Polsko (FEPW) – nový program pro makroregion východního Polska se zaměří na čtyři hlavní oblasti: posílení konkurenceschopnosti a inovací podniků, energetiku a ochranu klimatu, soudržnou dopravní síť a lepší dopravní dostupnost a aktivaci sociálního kapitálu, rozvoj cestovního ruchu a lázeňství.
- Sociální rozvoj 2021–2027 (FERS) – nástupce programu rozvoje znalostního vzdělávání (POWER).
- Technická pomoc (PTFE) – program má tři hlavní priority: efektivní instituce, efektivní příjemci a efektivní komunikace.
- Programy Interreg – v letech 2021–2027 se Polsko zúčastní 14 programů Interreg. Polsko bude působit jako řídicí orgán programů:
 - o Jižní Balt,
 - o Polsko-Slovensko,
 - o Polsko-Sasko,
 - o Polsko-Ukrajina.
- Účastní se také programů řízených zahraničními partnery. Jedná se o tyto programy:
 - o přeshraniční: Litva-Polsko, Meklenbursko/Braniborsko-Polsko, Braniborsko-Polsko, Česká republika-Polsko,
 - o nadnárodní: Střední Evropa a region Baltského moře,
 - o meziregionální: INTERACT, URBACT, ESPON a Interreg Europe.
- Kraje – každé vojvodství bude mít svůj vlastní program na financování investic na svém území. Celkem vojvodství obdrží 153 miliard zlotých, což je poprvé v historii celých 44 % všech evropských peněz, které Polsko obdrží!
- Potravinová pomoc – program, který zahrnuje potravinovou pomoc ve formě potravinových balíčků nebo stravy a provádění doprovodných opatření (např. semináře, poradenství) s cílem zlepšit situaci potřebných a nejchudších lidí.
- Rybářství a rybolov – program navazující na program Rybolov a moře 2014–2020, který bude podporovat subjekty v odvětví rybolovu.

2.2.4. Zásady územního rozvoje Slezského vojvodství

Územní plán rozvoje Slezského vojvodství definuje Strategii rozvoje Slezského vojvodství „Śląskie 2030“, která je aktualizací Strategie rozvoje Slezského vojvodství „Śląskie 2020+“.

Jednou z klíčových výzev pro rozvojovou politiku Slezského vojvodství je hospodářská transformace. Podpora transformace regionu, tj. Program pro Slezsko, byl zařazen jako strategický projekt do Strategie odpovědného rozvoje a do Národní strategie regionálního rozvoje. Pro rozvojovou politiku vojvodství mají zásadní význam nejen podmínky na úrovni Evropské unie a na národní úrovni, ale také změny probíhající v regionu, včetně těch, které souvisejí se vznikem metropole Horního Slezska a Zagłębi a rozšířením jejích hranic o nové obce. „Śląskie 2030“ definuje rámec a věcné podmínky pro územní rozhodování strategického charakteru a zaměřuje se na cíle důležité pro rozvoj vojvodství.

Nezasahuje do místních plánovacích pravomocí obcí a nepředstavuje podklad pro vydávání správních rozhodnutí o umístění investic. Strategie zohledňuje ustanovení vládních a vojvodských dokumentů a programů a je v souladu s programovými dokumenty Evropské unie.

2.2.5. Další strategické a sektorové krajské koncepce

Jedná se zejména o tyto dokumenty:

EKONOMIKA, PROPAGACE A SPOLUPRÁCE

- Program spolupráce Slezského vojvodství s nevládními organizacemi
- Politika hospodářského rozvoje Slezského vojvodství

INOVACE

- Regionální inovační strategie Slezského vojvodství 2030
- Program technologického rozvoje Slezského vojvodství 2019–2030

KULTURA A VZDĚLÁVÁNÍ

- Krajský program péče o památky ve Slezském vojvodství

CESTOVNÍ RUCH

- Program rozvoje cestovního ruchu ve Slezském vojvodství 2020+

INFORMAČNÍ SPOLEČNOST

- Regionální politika rozvoje informační společnosti ve Slezském vojvodství do roku 2030

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

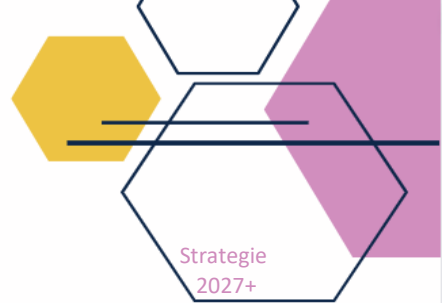
- Strategie ochrany přírody Slezského vojvodství do roku 2030
- Program ochrany životního prostředí Slezského vojvodství
- Politika nízkoemisního hospodářství pro Slezské vojvodství. Regionální energetická politika do roku 2030
- Plán odpadového hospodářství Slezského vojvodství v letech 2016–2022
- Program ochrany ovzduší pro Slezské vojvodství k dosažení úrovně přípustných látek v ovzduší a expozičního koncentračního stropu
- Program na ochranu životního prostředí před hlukem

VENKOVSKÉ OBLASTI

- Strategie rozvoje venkova Slezského vojvodství do roku 2030

ZDRAVOTNÍ A SOCIÁLNÍ POLITIKA

- Slezsko. Demografické výzvy
- Krajský program pro vyrovnávání příležitostí pro osoby se zdravotním postižením a boj proti jejich sociálnímu vyloučení
- Operační program Podmínky a kvalita života dětí a mládeže – příležitosti a hrozby
- Strategie rozvoje sportu pro osoby se zdravotním postižením

- Regionální zdravotní politika Slezského vojvodství 2030

TRH PRÁCE

- Regionální akční plán pro zaměstnanost

DOPRAVA

- Strategie rozvoje dopravního systému Slezského vojvodství
- Plán udržitelného rozvoje veřejné dopravy ve Slezském vojvodství
- Plán rozvoje krajských silnic ve Slezském vojvodství
- Plán rozvoje železnic ve Slezském vojvodství
- Regionální dopravní plán pro Slezské vojvodství
- Předpoklady regionální cyklistické politiky Slezského vojvodství
- Koncepce sítě regionálních cyklotras

2.3 SLOVENSKÁ REPUBLIKA A ŽILINSKÝ SAMOSPRÁVNÝ KRAJ

2.3.1 Vize a strategie rozvoje Slovenska do roku 2030 – dlouhodobá strategie udržitelného rozvoje Slovenské republiky – Slovensko 2030

„Slovensko 2030“ je základní implementační dokument plnění národních priorit „Agendy 2030 pro udržitelný rozvoj OSN“ v Slovenské republice. Zároveň plní úlohu Národní strategie regionálního rozvoje SR v souladu se zákonem č. 539/2008 Z. z. o podpoře regionálního rozvoje.

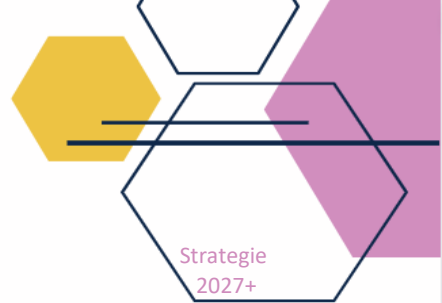
Slovensko 2030 stojí na šesti národních prioritách implementace Agendy 2030, které jsou integrovány do tří rozvojových programů:

- ochrana a rozvoj zdrojů,
- udržitelné využívání přírodních zdrojů,
- komunitní rozvoj.

Strategie se rovněž řídí čtyřmi základními principy:

- enviromentální a hospodářská udržitelnost,
- kvalita života jako rozhodující faktor veřejných politik,
- efektivnost, synergie, subsidiarita, soběstačnost a integrace,
- důraz na priority.

Centrálním pilířem Slovensko 2030, v souladu s globální agendou 2030, stejně jako s Evropskou zelenou dohodou, je udržitelnost: důraz na ochranu životního prostředí na Slovensku, strategické plánování a udržitelný rozvoj, synchronizace priorit s rozvojovým potenciálem regionů a rozvoj průmyslu založeného na zelené transformaci a vysoké přidané hodnotě, automatizaci, tržních službách, digitální ekonomice, inovacích a výzkumu a vývoji.

2.3.2 Program hospodářského a sociálního rozvoje Žilinského samosprávného kraje 2021+

PHSR ŽSK 2021+ bude jedním z hlavních nástrojů Žilinského kraje na podporu koncepčního cílevědomého a transparentního řízení a rozhodování samosprávných orgánů ve snaze o co nejefektivnější řešení problémů, včetně výzev rozvoje regionu. Dokument byl prioritně zpracován pro období do roku 2030 s výhledem do roku 2035 v souladu s platnou legislativou (zák. č. 539/2008 Z. z. o podpoře regionálního rozvoje v aktuálním znění) – zpracovaný jako střednědobý rozvojový dokument. Finální schválení dokumentu zastupitelstvem kraje se očekává na podzim 2022.

Vizi Žilinského kraje je být krajem příležitostí, rozumných a udržitelných řešení pro všechny. Žilinský kraj se v roce 2030 má stát vyhledávaným územím pro spokojený život, podnikání a seberealizaci. Zároveň se stane krajem poskytujícím bezpečí, jistotu a vhodné prostředí pro spolupráci. Bude sloužit všem generacím, včetně těch budoucích.

Ekonomická výkonnost Žilinského kraje dynamicky roste. Žilinský kraj podporuje inovace ve všech oblastech svého rozvoje s důrazem na vzdělávání, podnikání a kvalitu veřejných služeb a proaktivně využívá příležitosti a aktivně využívá svůj vnitřní potenciál pro rozvoj. Region a jeho partneři na tomto území proto realizují strategické projekty, které přinášejí nové příležitosti a udržitelná řešení.

Žilinský kraj je soudržný region, veřejné instituce, firmy, akademický a neziskový sektor vytvářejí v regionu silná regionální partnerství a síť a vytvářejí konstruktivní prostředí spolupráce, které společně naplňuje strategické priority regionu a nachází rozumná řešení problémů a potřeb obyvatel.

Do roku 2030 se Žilinský kraj stane regionem, kterému se daří, kde je kvalita a atraktivita prostředí vysoká a kde lze najít inspiraci a příklady dobré praxe na mezinárodní úrovni.

Hlavním cílem dokumentu je zlepšit kvalitu života obyvatel, respektovat limity životního prostředí, zhodnocovat svůj potenciál, zvýšit inovační výkonnost ekonomiky a využívat inovativní a udržitelné řešení pro zabezpečení sociální stability. Ekonomické ukazatele a indikátory kvality života v regionech kraje přiblížit k průměru EU.

Plán je členěn do pěti prioritních oblastí, které mají naplnit hlavní cíl a vizi. Jsou to:

- Inovace a vzdělávání – strategickým cílem je rozvíjet prostředí pro ekonomiku, založenou na inovacích, celoživotním vzdělávání, a dobré pracovní příležitosti.
- Životní prostředí – strategickým cílem je zachovat přírodní hodnoty a biodiverzitu a podpořit adaptaci na dopady klimatické změny.
- Infrastruktura – strategickým cílem je infrastruktura podporující udržitelnou mobilitu a technickou vybavenost zlepšující kvalitu života.
- Sociální stabilita – strategickým cílem je dosáhnout udržitelné kvality života podpořené dostupností služeb.
- Identita a soběstačnost – strategickým cílem jsou atraktivní, konkurenceschopné, odolné a udržitelné regiony.

2.3.3 Dohoda o partnerství v programovém období 2021–2027 a Program Slovensko

Dohoda o partnerství reflektuje základní cíle jednotlivých politik, tak jak bylo definováno výše. Tvoří zároveň zastřešující strategický dokument, ze kterého vychází Program Slovensko.

Program Slovensko znamená radikální změnu v systému národních operačních programů. Sjednocuje všechny dřívější OP do jednoho celku. Jeho přijetím by mělo dojít k výraznému poklesu administrativní náročnosti při využívání evropských zdrojů.

Jednotlivé cíle politik definované v Dohodě o partnerství se v rámci programu dále člení na konkrétní opatření, jejichž realizace povede k naplnění těchto cílů.

Celkové rozdělení finanční alokace mezi jednotlivé cíle vypadá následovně:

- Konkurenceschopnější a chytřejší Slovensko: 1,89 miliardy EUR;
- Zelenější Slovensko: 4,2 miliardy EUR;
- Propojenější Slovensko: 2 miliardy EUR;
- Sociálněji a inkluzivnější Slovensko: 3,25 miliardy EUR;
- Evropa blíže svým občanům: 400 milionů EUR;
- Specifický cíl – Fond pro spravedlivou transformaci: 441 milionů EUR.

2.3.4 Územní plán VÚC Žilinského kraje

Základním dokumentem v oblasti územního plánování pro území Žilinského kraje je Územní plán VÚC Žilinského kraje, který byl 26. května 1998 předložen na zasedání vlády SR. Nařízení vlády SR z 26. května 1998, kterým se vyhlašuje závazná část UPN VÚC Žilinský kraj, je zveřejněna ve Sbírce zákonů č. 223/1998. Do termínu zpracování tohoto dokumentu byl územní plán VÚC Žilinského kraje několikrát aktualizován formou změn a doplňků, přičemž nejzásadnější dopad vztahující se k rozvoji přeshraniční spolupráce subjektů z Žilinského a Moravskoslezského kraje a Slezského vojvodství měla třetí aktualizace, pojednávající o nových prostorových kapacitách pro rozvoj cestovního ruchu v kraji, a rovněž i aktualizace pátá, která upřesnila polohu regionálních cyklotras.

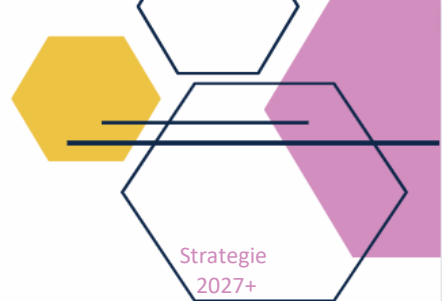
V roce 2021 bylo zpracováno zadání pro tvorbu nového Územního plánu regionu Žilinského kraje, na jehož tvorbě se stále pracuje.

Podpůrný význam pro rozvoj spolupráce ŽSK a MSK, vztahující se k územně plánovací dokumentaci, má taktéž dokument „Urbanistická studie Slovensko-českého příhraničního území“, jejímž zadavatelem bylo Ministerstvo výstavby a regionálního rozvoje SR. Dokument vznikl na základě rozvoje spolupráce na národní úrovni mezi Ministerstvem pro místní rozvoj ČR na české straně a Ministerstvem životního prostředí SR na straně slovenské, rozvíjející se od roku 2002 a pokračující i po přechodu kompetencí v oblasti územního plánování a stavebního pořádku na Ministerstvo výstavby a regionálního rozvoje SR. Výstupem tohoto dokumentu jsou závěry ve formě doporučení společných řešení identifikovaných přeshraničních problémů.

2.3.5 Další strategické a sektorové krajské koncepce

V Žilinském samosprávném kraji byla zpracována řada sektorových koncepčních dokumentů, které řeší také přeshraniční vlivy, dopady, souvislosti a možnosti koordinace aktivit v dané tematické oblasti. Jedná se o tyto:

- Strategie udržitelného rozvoje dopravy a mobility ŽSK;
- SMART sociální služby – koncepce uplatnění SMART principů pro rozvoj v oblasti sociálních služeb v Žilinském kraji;

- SMART kultura – koncepce uplatnění SMART principů pro rozvoj v oblasti kultury v Žilinském kraji;
- Koncepce rozvoje sociálních služeb Žilinského samosprávného kraje na roky 2019–2023;
- Koncepce rozvoje zdravotnictví v Žilinském samosprávném kraji;
- Regionální výzkumná a inovační strategie Žilinského kraje 2014+;
- Budování cyklotras na území Žilinského samosprávného kraje (Cyklostrategie);
- Strategie tvorby a budování Integrovaného dopravního systému ŽSK;
- Regionální strategie výchovy a vzdělávání na středních školách v Žilinském samosprávném kraji na roky 2018–2022 + Dodatek č. 2;
- Strategie 22+ Lepší kraj na dosah;
- Koncepce rozvoje práce s mládeží v ŽSK do roku 2028 (2030).

3. CHARAKTERISTIKA ESÚS TRITIA A JEJÍHO ÚZEMÍ

3.1 DEFINOVÁNÍ INSTITUTE ESÚS TRITIA s o. o.

Evropské seskupení pro územní spolupráci TRITIA s omezenou odpovědností (ESÚS TRITIA) bylo založeno 25. února 2013 na základě rozhodnutí Ministerstva zahraničních věcí Polské republiky (MZV) č. 1/2013 o zápisu ESÚSu TRITIA do Registru evropských seskupení pro územní spolupráci vedeného MZV. Právním základem ESÚSu TRITIA je NAŘÍZENÍ EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY (ES) č. 1082/2006 z 5. července 2006 o Evropském seskupení pro územní spolupráci (ESÚS), které bylo transponováno do polské legislativy zákonem ze 7. listopadu 2008 o evropském seskupení územní spolupráce.

Rozhodnutí založit ESÚS TRITIA přijali představitelé vyšších územně samosprávných celků z Moravskoslezského kraje (CZ), Opolského vojvodství (PL), Slezského vojvodství (PL) a Žilinského samosprávného kraje (SK) v r. 2009 a následně byly zahájeny kroky vedoucí k založení ESÚSu. Rozhodnutí vycházelo z pozitivních zkušeností regionů v přeshraniční spolupráci a z dopadů této spolupráce na zkvalitnění života obyvatel v příhraničí.

Od 1. 1. 2018 Opolské vojvodství ukončilo své členství v ESÚS TRITIA. Od tohoto data ESÚS TRITIA tvoří tři vyšší územně samosprávné celky – Slezské vojvodství (PL), Moravskoslezský kraj (CZ) a Žilinský samosprávný kraj (SK). Území ESÚS TRITIA má rozlohu 24 569 km², na kterém žije více než 6,5 milionu obyvatel.

Územím ESÚS TRITIA vede baltsko-jadranský dopravní koridor. Se silným ekonomickým zázemím, veřejnými univerzitami, velkým počtem poskytovatelů terciálního vzdělávání a subjektů výzkumu a vývoje je území ESÚS TRITIA taktéž zajímavým prostorem pro výzkum a inovace. Díky těmto vztahům mezi různými subjekty na území ESÚS TRITIA, stejně jako díky společným výzvám, před kterými toto území stojí, má ESÚS TRITIA obrovský potenciál ke zvětšování intenzity a systematizaci vícestranné spolupráce.

ESÚS TRITIA bylo založeno k usnadnění a rozšíření příhraniční, nadnárodní a meziregionální spolupráce mezi jeho členy s cílem posílit hospodářskou a sociální soudržnost, zejména prostřednictvím realizace projektů nebo programů územní spolupráce s následujícími cíli:

1. Usnadnění každodenního života obyvatel území Seskupení
2. Vytvoření příhraniční soudržnosti na úrovni celého území
3. Realizace projektů za účelem společného strategického rozvoje

K dosažení těchto cílů ESÚS TRITIA realizuje úkoly zaměřené na identifikaci, propagaci a implementaci programů, projektů a společných rozhodnutí v rámci územní spolupráce ve čtyřech hlavních oblastech:

1. Doprava
2. Hospodářství
3. Cestovní ruch
4. Energetika se zaměřením na obnovitelné zdroje energie

a v pěti doplňkových oblastech:

1. Kultura
2. Životní prostředí
3. Lidské zdroje, vzdělávání včetně úzké spolupráce s vysokými školami
4. Spolupráce veřejných institucí, i v oblasti realizace výměny osob a zkušeností v rámci mezinárodních stáží
5. Sport

3.2 ZÁKLADNÍ CHARAKTERISTIKY REGIONŮ V ÚZEMÍ SESKUPENÍ

	Moravskoslezský kraj	Slezské vojvodství	Žilinský kraj (2021)
Rozloha	5 427 km ²	12 333 km ²	6 809 km ²
Počet obyvatel	1,177 mil.	4,472 mil.	691 tis.
Hustota ob. na km²	217 ob./ km ²	363 ob./ km ²	101 ob./ km ²
HDP na obyv. 2019	393 327 Kč 15 733 €	60 970 Zł 12 781 €	14 079 €

Tabulka 1 Srovnání základních statistických charakteristik k 1. 1. 2022

3.2.1 Moravskoslezský kraj

Moravskoslezský kraj je jedním ze 14 vyšších samosprávných celků v České republice. Nachází se v nejvýchodnější části republiky, kde hraničí s Polskou i Slovenskou republikou. Větší část kraje leží ve Slezsku, zbytek na Moravě. Kraj sousedí také s Olomouckým a Zlínským krajem, Opolským a Slezským vojvodstvím a se slovenským Žilinským samosprávným krajem. Na území kraje se nacházejí čtyři euroregiony – Beskydy, Praděd, Silesia a Těšínské Slezsko. Kraj je vzdálen asi 300 km vzdušnou čarou od hlavního města Prahy a skládá se z šesti okresů – Bruntál, Opava, Nový Jičín, Ostrava – město, Karviná a Frýdek-Místek. Krajským městem je Ostrava.

Na západě, východě a části jihu je kraj lemován pohořími Hrubým a Nízkým Jeseníkem (Praděd 1492 m n. m.), Moravskoslezskými Beskydy (Lysá hora 1323 m n. m.) a Oderskými vrchy. Největšími řekami kraje jsou Odra, Ostravice, Opava a Olše.

Nejvýznamnějším vodním tokem je Odra, pramenící v Oderských vrších. Na území Ostravy přijímá Odra své největší přítoky – řeku Opavu, jež odvodňuje Jeseníky a Opavsko, a řeku Ostravici, která odvádí vody z Moravskoslezských Beskyd a Olše, tvořící hranici s Polskem a odvodňující Těšínsko. Hlavními zdroji pitné vody jsou vodárenské nádrže Šance a Morávka v Moravskoslezských Beskydech a Kružberk v Nízkém Jeseníku. Více než polovinu území kraje zaujímá zemědělská půda, na dalších více než 35 % se rozprostírají lesní pozemky (především v horských oblastech Jeseníků a Beskyd). Moravskoslezský kraj také disponuje třemi CHKO a dalšími 148 maloplošnými chráněnými územími.

Moravskoslezský kraj je svou rozlohou mezi kraji šestý (5 426,83 km²), má však třetí nejvyšší počet obyvatel v České republice (k 1. 1. 2022: 1 177 989) a po Praze i druhou nejvyšší hustotu zalidnění (průměr 216,9 obyv. na km²). Negativním rysem je značný úbytek obyvatelstva, který je patrný již od roku 1993. Za 14 let (2008 až 2022) kraj přišel o téměř 70 000 obyvatel.

V minulosti patřil kraj díky ložiskům uhlí a těžkému průmyslu k hospodářským centrům, což mělo značný negativní dopad na životní prostředí, který je patrný dodnes. Avšak restrukturalizací průmyslu v 90. letech minulého století došlo k značnému útlumu a silně tak vzrostla nezaměstnanost, se kterou se kraj potýká dodnes. Výkonnost ekonomiky kraje i v důsledku silné průmyslové tradice z velké míry pohání koncentrace exportně založených podniků těžkého průmyslu a na ně navázaných hodnotových řetězců v oblasti zpracování surovin a oborů strojírenství, které jsou významnými exportéry znalostí na vyspělé zahraniční trhy po celém světě. Firmy v rámci těchto řetězců mají vysoký výzkumný a vývojově inovační potenciál. V oblasti výzkumu, vývoje a inovací se však kraj může opřít i o existenci řady intermediárních institucí, klastrů a iniciativ.

Tradiční hutnictví a navazující obory zůstávají významné, jejich růstový potenciál je omezený a probíhá hledání nových oblastí podnikání s vyšší přidanou hodnotou. Hlavním tahounem růstu přidané hodnoty a exportu jsou automobilový průmysl, IT a nově se etabloující obory průmyslu i služeb.

3.2.2 Slezské vojvodství

Slezské vojvodství je jedním z 16 vojvodství. Slezské vojvodství se nachází v jižní části Polska, kde sousedí s Českou (s krajem Moravskoslezským) i Slovenskou republikou (s Žilinským krajem). V rámci Polska sousedí s vojvodstvími Opolským, Malopolským, Svatokřížským (Świętokrzyskie) a Lodžským. Vojvodství se skládá ze 17 okresů (powiat ziemski) a 19 měst s právy okresů (powiat grodzki). Z celkového počtu 167 obcí jsou hlavním a největším městem vojvodství Katowice, dalšími významnějšími jsou pak Częstochowa, Sosnowiec, Gliwice a Zabrze. Rozloha vojvodství je 12 333,09 km² a v roce 2022 mělo 4,472 milionu obyvatel, což představuje 11,7 % populace Polska.

Severní část vojvodství je oblastí Krakovsko-Čenstochovské vrchoviny, kde vápencové výběžky, skalní oblouky a vrcholy vytvářejí ideální podmínky k horolezectví a četné jeskyně jsou opravdovým rájem pro jeskyňáře. Nad hlavami pěších turistů se objevují barevná křídla kluzáků a paraglidingů. Jura, neboť tak se obvykle říká Krakovsko-Čenstochovské vrchovině, je také vynikajícím terénem pro cyklisty. Četné trasy, připravené pro milovníky dvou kol, umožňují aktivní využití atrakcí této části regionu. Jura je tvořena pásem o délce 80 km mezi Krakovem a Čenstochovou. V tomto pásu nadmořská výška kopců dosahuje 400–515 m n. m. Jura je známá především majestátně se tyčícími ruinami středověkých hradů, tvořícími slavnou Trasu orlích hnízd.

Slezské vojvodství je poměrně členité, v jižní části se nachází pohoří Beskydy. Největšími řekami jsou pak Odra, Wisła a Warta.

Slezské vojvodství je po Mazovském vojvodství druhým regionem v zemi z hlediska tvorby hrubého domácího produktu (HDP). Těžba hraje v hospodářství Slezského vojvodství důležitou roli, ale na základě dostupných údajů lze pozorovat postupný pokles jejího významu. Současně se zvyšuje přidaná hodnota průmyslové produkce. Slezské vojvodství je jedním z předních regionů v zemi z hlediska atraktivity pro investory, již řadu let se umísťuje na prvním místě v žebříčku Gdaňského institutu tržní ekonomiky (nejvyšší atraktivita pro průmyslové činnosti a služby a vysoká atraktivita pro technologicky vyspělé činnosti). Ve Slezském vojvodství se nachází Katovická zvláštní ekonomická zóna (KSEZ), jedna z nejdynamičtěji fungujících zvláštních ekonomických zón v zemi, která je v mezinárodních žebříčcích uznávána jako nejlepší zóna v Evropě a druhá nejlepší na světě.

Charakteristickým rysem vojvodství je rozvinutý systém vysokoškolského vzdělávání. Ve vojvodství je 38 vysokých škol, včetně univerzit, technických vysokých škol, ekonomických a pedagogických škol. Největšími vysokými školami ve vojvodství (podle počtu studentů) jsou: Slezská univerzita v Katovicích, Slezská technická univerzita v Gliwicích, Vysoká škola ekonomická v Katovicích, Slezská lékařská univerzita v Katovicích, Čenstochovská technická univerzita a Vysoká škola technická a humanitní v Bielsku-Biale.

3.2.3 Žilinský kraj

Žilinský samosprávný kraj (ŽSK) je jedním z osmi samosprávných krajů v SR. Svou rozlohou 6 808,67 km², tj. 13,88 % rozlohy SR, se řadí na třetí místo v SR (za Banskobystrickým a Prešovským krajem). S Českou republikou hraničí na severozápadě, na severu s Polskou republikou. V rámci vnitrostátního územního dělení sousedí s Prešovským, Banskobystrickým a Trenčinským krajem. Na základě výše uvedeného se jedná o výhodnou geografickou polohu, což dává regionu předpoklady pro jeho další hospodářství a sociálně-ekonomický rozvoj. Kraj se skládá z pěti historických regionů: Liptov, Orava, Kysuce, Turiec a Horní Pováží.

Kraj je svým charakterem velice hornatým územím, přičemž na jeho teritoriu se nachází čtyři národní parky. Právě tyto národní parky v horských oblastech spolu s vodními nádržemi a jinými turistickými atraktivitami (zejména hrady a zámky) dělají z kraje atraktivní místo pro život i turistickou destinaci. Žilinský kraj se nachází na křižovatce dvou evropských dopravních koridorů a také ve významném přeshraničním rozvojovém území, definovaném trojúhelníkem míst Žilina (SK), Ostrava (ČR), Katowice (PL). Celé toto hornaté území spadá z geomorfologického hlediska do Západních Karpat. Řeka Váh ho nápadně rozděluje na severozápadní Slovensko-moravské Karpaty (Javorníky, Bílé Karpaty) a jihovýchodní Fatransko-tatranskou oblast (Malá Fatra, Strážovské vrchy). Horské masívy v této lokalitě se zformovaly poměrně nedávno, v paleogénu. Zásluhou pohybu příkrovů se vyzdvihovaly původní mořské sedimenty, z nichž postupně vznikly impozantní soutěsky a údolí.

Průměrná hustota zalidnění v kraji je 102 obyv./km² (rok 2021). Hlavní strukturu kraje tvoří 315 obcí, z nichž je 19 měst. V kraji je 11 okresů, ve kterých žilo (k 1. 1. 2021) 691 136 obyvatel.

Od roku 2012 se počet obyvatel příliš nemění, byť mírně roste. Nepříznivý trend je možné sledovat u věkové struktury obyvatelstva, kde narůstá počet obyvatel starších 65 let, zatímco počet obyvatel v produktivním věku klesá. Tento trend kopíruje změny v rámci celého Slovenska.

Otevření se globálnímu trhu, ekonomické reformy a vstup do eurozóny mají za následek, že na Slovensko, včetně Žilinského kraje, přichází zahraniční investice. Jejich společným jevem je příchod nových technologií a procesů, což má přímý dopad na nárůst produktivity práce a konkurenceschopnosti slovenské ekonomiky. Nejvýkonnější společnosti v kraji působí v odvětvích: automobilový průmysl, metalurgie, strojírenství, produkce dřeva, celulózy, papíru a příbuzných produktů, stavebnictví, elektrotechnický průmysl a telekomunikace. Region má zároveň stálou výzkumnou základnu, zvláště v oblasti logistiky, informačních a komunikačních technologií, chemického, textilního a potravinářského průmyslu.

V roce 2022 byla v Žilinském kraji evidována míra nezaměstnanosti 5,5 %. Jelikož v roce 2013 byla míra nezaměstnanosti 12,51, lze v posledních letech sledovat výrazný pokles počtu nezaměstnaných osob.

4. SPECIFICKÉ CÍLE V JEDNOTLIVÝCH OBLASTECH SPOLUPRÁCE

4.1 DOPRAVA

4.1.1 Definování cílů

Problematika dopravy v přeshraniční oblasti zahrnuje typově různorodá opatření, lišící se svým rozsahem. Na jedné straně jde o velká řešení infrastruktury celostátního nebo ještě častěji celoevropského významu, na druhé straně jsou to lokální řešení zlepšující mobilitu společenství v rámci příhraničního styku, i s ohledem na možné vazby po vznik přeshraničního trhu práce – a na obě strany je potřeba se dívat ještě ekologickým i ekonomickým pohledem. Těžký průmysl a těžba uhlí na Ostravsku v minulosti působila poměrně výrazné přeshraniční toky, kdy za prací jezdili obyvatelé sousedících regionů. V současnosti zase potřebu přeshraniční mobility způsobily např. investice do automobilového průmyslu, který je ve všech partnerských regionech silně zastoupen. To vede k potřebě navýšit kapacity existující dopravní infrastruktury a také zvýšit rychlost a bezpečnost přepravy.

Nová soustava silničních komunikací mezi Slezským vojvodstvím a Moravskoslezským krajem vznikla díky velkým projektům na rozšíření dálnic A1-D1 a rychlostních komunikací S52-D48. Ve velké míře se tyto projekty kryjí s dosavadními trasami státních a regionálních komunikací, vyznačují se však zásadním zlepšením parametrů a s tím související změnou kategorie jednotlivých úseků. Dalším dálničním napojením je pak spojení Slezského vojvodství a Žilinského samosprávného kraje, díky pokračující výstavbě dálnic D3-S1.

Přímé dálniční propojení CZ-SK, mezi partnerskými regiony není a hlavní spojovací komunikace I/11 se na slovenskou dálnici D3 napojuje až za hraničním přechodem Mosty u Jablunkova/Svrčinovec. Hraniční přechod Svrčinovec/Mosty u Jablunkova je jedním z nejzatíženějších silničních hraničních přechodů z hlediska nákladní dopravy na celé česko-slovenské hranici.

- Cíl DO1 Vytvoření strategie rozvoje dopravní infrastruktury sloužící k propojení regionů TRITII.
- Cíl DO2 Vytvoření platformy zabývající se dopravním a logistickým potenciálem teritoria Seskupení.

Železniční spojení mezi partnerskými regiony není v současné době dostatečné. Za příčinu obtíží v přeshraniční železniční dopravě mezi Slezským a Opolským vojvodstvím a Moravskoslezským krajem se považuje problém tarifní integrace, špatná návaznost nepřímých spojení a dále nedostatečná integrace železniční dopravy do systému městské a regionální veřejné dopravy. To ve svém důsledku znamená, že cestování automobilem umožňuje v osobní přepravě podstatně rychlejší (a často i levnější) dojezd do cíle než v případě využití železnice.

Možnost další podpory rozvoje dopravní infrastruktury s přeshraničním významem se objevila v rámci programu INTERREG IIIA, následných Operačních programech přeshraniční spolupráce Česká republika-Polská republika, Slovenská republika-Česká republika a Polská republika-Slovenská republika 2007–2013 a Interreg V-A 2014–2020. Vzhledem k charakteristice těchto programů se týkaly realizace menších lokálních projektů. Na základě provedeného průzkumu se zdá pravděpodobné, že realizované projekty pouze v malé míře rozhodly o skutečné změně dostupnosti a mobility v pohraničních oblastech, spíše přinesly možnost snížit lokální deficit infrastruktury. V oblasti

přepravy zboží lze pozorovat příklon k prosazování koncepce využití Oderské vodní cesty (vodní cesta E30), což je otázka, která se územně dotýká jak Slezského vojvodství, tak Moravskoslezského kraje. Zdá se však, že se nachází mimo hlavní proud politiky prosazované těmito regiony (přestože územní plán Slezského vojvodství i Zásady územního rozvoje Moravskoslezského kraje tuto možnost rozvoje zahrnují). V oblasti přeshraniční spolupráce by fungování vodní stavby mohlo přinést příležitosti pro takové ekonomické iniciativy, jako je např. přístav v obci Racibórz nebo Mezinárodní logistické centrum Gorzyczki-Věřnovice, které by pracovalo pro potřeby Hornoslezské aglomerace a Ostravské aglomerace.

Specifická situace v přeshraniční oblasti je rovněž u letecké dopravy, kterou zajišťují převážně dvě letiště využívaná dopravními letadly, tj. katovické letiště Pyrzowice a Letiště Leoše Janáčka Ostrava. Je potřeba si uvědomit, že vzhledem k lokalizaci letiště Pyrzowice na sever od Hornoslezské aglomerace je pro řadu oblastí v jižní části Slezského vojvodství využití ostravského letiště stejně výhodné. Správní orgány Hornoslezského leteckého svazu (Górnośląskie Towarzystwo Lotnicze – GTL), který letiště v Pyrzowicích řídí, chtějí svojí nabídkou oslovit rovněž obyvatele okolí Ostravy a Olomouce, což se jim vcelku daří.

Podrobná analýza dopravních systémů na teritoriu ESÚS TRITIA se nachází v dokumentu „Strategy of multimodal freight transport“ (Strategie multimodální nákladní dopravy), vypracovaném v rámci projektu TRANS TRITIA (Improving coordination and planning of freight transport on TRITIA territory), podpořeného z programu Interreg Central Europe.

- Cíl DO3 Analýza nákladní dopravy, se zaměřením na finanční náklady států, krajů, měst i samotných firem, s ohledem na hledání alternativních tras i způsobů přepravy.

Vize dopravní politiky je zajištění rozvoje kvalitní, funkční a spolehlivé dopravní soustavy – a to na principu udržitelného využívání přírodních zdrojů. Předpokládá se uspokojení požadavků přepravních potřeb jak v osobní, tak nákladní dopravě, ekonomický rozvoj a inkluzivní politika, zaměřená na znevýhodněné oblasti přesahující i region TRITII. Vytvoření vhodných podmínek pro úpravu dopravního systému splňujícího požadavky z hlediska neutrálního vlivu na globální (nejen klimatické) změny bude klíčové pro celé území Seskupení. V Moravskoslezském kraji jsou některými subjekty vyvíjeny aktivity v oblasti využívání CNG a vodíku pro pohon vozidel. Tato problematika rovněž může být zajímavá pro všechny řešené regiony, a to i z důvodu přesahu do oblasti ochrany ovzduší.

- Cíl DO4 Plán rozvoje elektromobility osobní a nákladní dopravy.
- Cíl DO5 Implementace projektu „smart cities“ do praxe měst.

Změna dopravního chování obyvatel nutí vedení obcí a měst vytvářet pro cyklistiku vhodné prostředí. Aby došlo k plnohodnotné integraci cyklo dopravy, je nutné propojit cyklistický provoz se zbývajícím dopravním provozem města tak, aby zůstala zachována spojitost, přímota tras, bezpečnost, komfort a atraktivita. Vytvořením spol. koncepčního dokumentu rozvoje cyklo dopravy pro území Seskupení může dojít k snadnější realizaci výstavby a propojení cyklostezek na české, polské a slovenské straně. Mezinárodní projekty MeetBike a Mobile2020 dokazují důležité výhody cyklo dopravy pro obyvatele i obce – počínaje zlepšením zdraví a délky lidského života, přes šetrnější způsob dopravy, při kterém nedochází ke znečišťování životního prostředí, až po úsporu parkovacích míst.

- Cíl DO6 Rozvoj cyklo dopravy v území TRITII.

4.1.2 SWOT analýza

STRENGTHS

- Existence řady lokálních projektů ke zlepšování přeshraniční dopravní dostupnosti.
- Snaha o využívání alternativních paliv - CNG, vodík apod.
- Zaměření se řady měst na ekologickou hromadnou dopravu.
- Politická vůle podporovat cyklodopravu.

WEAKNESSES

- Jen částečná existence společného strategického postupu při rozvoji trasy VI. evropského dopravního koridoru.
- Nedostatečné pokrytí území regionů kvalitní silniční infrastrukturou.
- Neexistence kvalitního železničního spojení velkých měst řešených regionů.
- Omezování rozsahu regionální železniční dopravy v polských vojvodstvích především v důsledku nedostatku vyhovujících vozidel.
- Nedostatečná návaznost spojů v příhraničních oblastech.
- Neexistence dopravních studií souvisejících s dopravním ruchem v příhraniční oblasti.

SWOT analýza

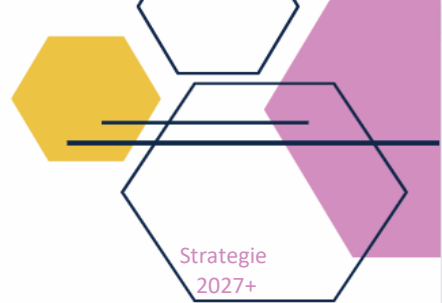
Doprava

- Potenciál zřízení vývojového centra zaměřeného například na oblasti automobilového průmyslu, vývoj alternativních pohonů (např. CNG).
- Vedení trasy VI. evropského dopravního koridoru.
- Prvotní zkušenosti s projektem „smart cities“ a ochota sdílení.

- Narůstající výkony silniční přepravy bez dostatečného zkapacitnění dopravní infrastruktury.
- Snižování prostupnosti stávající silniční sítě a prodlužování doby přepravy.
- Neřešené vedení frekventovaných komunikací zastavbou měst a obcí, způsobující významnou zátěž pro životní prostředí v dotčených lokalitách (znečištění ovzduší, hluk).
- Neexistence iniciativ souvisejících s integrací (tarifů, jízdenek) systémů železniční a autobusové veřejné dopravy v rámci spolupracujících regionů.

OPPORTUNITIES

THREATS

4.2 HOSPODÁŘSTVÍ

4.2.1 Definování cílů

V oblasti působnosti Seskupení lze hovořit o poměrně velké koncentraci výrobců nadnárodních automobilových koncernů a jejich sub/dodavatelů, což je základem pro přínosy aglomeračního typu. Díky tomu partnerské regiony získaly ekonomický impuls. Úroveň investic mezinárodních korporací (včetně automobilových firem) je důležitým předpokladem pro rozvoj naší oblasti. Nesmí se ovšem zapomenout na přítomný konkurenční boj o investory, který může vést až ke vzájemnému boji namísto domluvy, což se může ukázat jako jedna z nejzávažnějších překážek hospodářské spolupráce regionů.

Partnerské vztahy mezi regiony ve střední a východní Evropě, vytvářené na základě politické dohody, mohou mít kladné hospodářské dopady. Podmínkou je však zvýšení společné angažovanosti při realizaci konkrétních infrastrukturních nebo organizačních řešení evropského významu, což nevyklučuje lokálnost, pokud mají přínosy multiplikační efekt.

Současná podpora obchodní činnosti, včetně nových firem a podnikatelské činnosti mladých lidí, je možná díky iniciativám a institucím z obchodních kruhů, ačkoliv se prozatím nevytváří podnikatelská kultura ani přeshraniční podpůrná struktura. Nicméně vznikající klastrové iniciativy se snaží koncentrovat aktivitu obchodních subjektů do spolupráce uvnitř skupiny (a také na konkurenci vůči svému okolí). Tyto iniciativy se týkají leteckého a automobilového sektoru, ICT, stavebnictví a sektoru výroby lékařských zařízení a plastů. Jedná se o oblasti přinášející stávající lidský a infrastrukturní potenciál včetně úspěchů v oblasti implementací a výzkumů souvisejících s materiálovými technologiemi. Tvoří se tak perspektivní pole pro spolupráci za předpokladu zachování ochrany trhu a duševního vlastnictví velkých korporací.

- **Cíl HO1 Vytvoření konzultačního místa pro přeshraniční a regionální podnikatelské subjekty.**

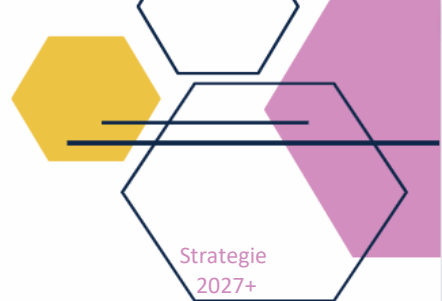
Díky otevřenosti lokálních trhů se zvyšuje jejich dynamika, což souvisí i s větší dostupností lidských zdrojů i s vyšší nabídkou a poptávkou práce. Široká nabídka vysokých škol pak umožňuje rozvoj kvalifikace a profesních schopností.

Slezské vojvodství a Moravskoslezský kraj čerpá také z činnosti v oblasti zpracování oceli, která má dlouholetou tradici. To přímo navazuje na nové investorské impulsy ze strany velkých nadnárodních firem. Celý region, vč. Žilinského kraje, pak může těžit z tradice a velkých zkušeností v oblasti strojírenské výroby. Nabyté znalosti, a jejich potenciál pro další vývoj, mohou být motivací pro studium ve specializovaných (především technických) oborech středních a vysokých škol, s důrazem na praxi a rozvoj oboru.

Probuzení zájmu mladé generace o průmysl a technické obory se jeví jako podstatný pro další rozvoj celého regionu. Dospívající potřebují cítit podporu v realizaci jejich nápadů, které jsou doplněny o praktické zkušenosti odborníků v daných oborech.

- **Cíl HO2 Rozvíjení podnikatelské činnosti mládeže.**

Přestože na území v působnosti Seskupení existuje podpora startupových projektů, neexistuje v současné době ucelená koncepce zahrnující všechny regiony. Vytvořením konkrétních prvků podpory pro vznik a podporu start-upů a spin-offs na nadnárodní úrovni, včetně jejich provázání s regionální

úrovni, jakými jsou například konkrétní programy, podpora spolupráce s komerčními korporacemi a soukromými investory, dojde k místní podpoře inovativních myšlenek. Do tvorby nástrojů podpory budou zapojeny také instituce z jednotlivých krajů, které uvedenou problematiku řeší na národní úrovni (např. MSIC, Žilinská rozvojová agentura apod.).

- **Cíl H03 – Podpora rozvoje inovačního a startupového systému.**

V rámci prohlubování partnerských vztahů a hospodářské spolupráce napříč Evropou, vznikají různé sítě a platformy, které vytvářejí nástroje pro lepší využívání evropských fondů, podporují rozvoj podnikání v rámci širších mezinárodních celků a samozřejmě prohlubují i spolupráci v dalších oblastech (kultura, umění...).

- **Cíl H04 – Rozvíjení síťové spolupráce regionů.**

4.2.2 SWOT analýza

4.3 CESTOVNÍ RUCH

4.3.1 Definování cílů

Potenciál partnerských regionů v oblasti nabídky turistických atraktivit a infrastruktury je velký a skýtá mnoho příležitostí, které se v současnosti využívají pouze částečně. Započala koordinace a realizace společných aktivit v oblasti cestovního ruchu, resp. destinačního managementu, včetně venkovské turistiky. Ta se zdá být významnou především s ohledem na vznik drobných, malých a středních podniků v souvislosti se vznikem nových stálých pracovních míst.

- Cíl CR1 Přilákání nových návštěvníků (vč. handicapovaných) z oblastí mimo řešené regiony.
- Cíl CR2 Zvýšení intenzity tzv. příhraničního cestovního ruchu realizovaného obyvateli sousedních regionů.

Plnění cílů CR1 a CR2 je důležité z hlediska ekonomických přínosů přeshraničního cestovního ruchu, zvyšování povědomí o sousedních regionech a vytváření neformálních pozitivních vazeb. Tím bude možné dosáhnout identifikace obyvatel s územím zahrnutým v Evropském uskupení územní spolupráce jako se společným životním prostorem, který nezná formální státní hranice. Takto vytvořená územní identita bude zárukou udržitelnosti projektů nejen ESÚSu TRITIA, ale také aktivit vyvíjených veřejnými správami a politickými reprezentacemi daných regionů.

Na území spolupracujících oblastí již přeshraniční cestovní ruch čile probíhá, přičemž se jedná především o horská území, která leží zejména na území Žilinského a v menší (rozlohou i nadmořskou výškou) míře i Moravskoslezského kraje a Slezského vojvodství. Významnou cílovou skupinou v oblasti přeshraničního cestovního ruchu je necelých pět milionů obyvatel Slezského vojvodství, kteří mají kromě hor na jihu svého regionu rovněž tendenci navštěvovat hory v Moravskoslezském a Žilinském kraji. Zejména geografická charakteristika Žilinského kraje jej pak předurčuje k tomu, aby saturoval rekreační funkce v rámci přeshraničního partnerství. Konkrétní formy spolupráce již dříve zahrnovaly některé aktivity, které byly podporovány v rámci operačních programů.

- Cíl CR3 Zachování stávajících kulturních statků (např. folklor) a přírodního bohatství, památek a památkových objektů (včetně ochrany a obnovy sakrálních staveb, fortifikací, historických, urbanistických a technických souborů) a rozvoj řemeslných tradic.
- Cíl CR4 Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu spojené s rozvojem turistických stezek a tras, běžeckých tras, cyklistických stezek a tras, hipotras, doprovodné infrastruktury a dalšího vybavení pro volnočasové aktivity.

Naplněním těchto cílů bude rozšířena nabídka infrastruktury cestovního ruchu jak pro návštěvníky ze zemí a regionů mimo řešené území, tak pro jejich obyvatele.

Významnou oblastí možné spolupráce byly také aktivity spojené s propagací produktů cestovního ruchu, přírodních hodnot a kulturního dědictví regionů.

- Cíl CR5 Zvýšení povědomí návštěvníků o „atraktivitách na druhé straně hranice“.
- Cíl CR6 Zvyšování kvalifikace pracovníků v turistickém průmyslu.

Pro další rozvoj služeb cestovního ruchu je nutné vytvoření a podpora činnosti turistických informačních center. Na to navazuje nutnost koordinace jednotlivých činností v cestovním ruchu. Toho

je možné dosáhnout zejména souladem managementu v řešených regionech. Nezbytností bude rovněž poskytování kvalitního zákaznického servisu (tj. včetně jazykové, vědomostní a materiální vybavenosti subjektů působících v turistickém průmyslu).

Na základě již uskutečněných aktivit se ukázala důležitost jednoho prvku, a tím je udržitelnost projektů i po skončení podpory z externích zdrojů.

- Cíl CR7 Vytvoření společné datové základny umožňující efektivní cílení marketingových aktivit.

Rozvoj cestovního ruchu velkou měrou závisí na personálních kapacitách. Spolupráce partnerských regionů při nastavení rozvoje lidských zdrojů v této oblasti, jakož i na přímé realizaci společných aktivit (např. společné vzdělávací produkty), byla a bude i nadále přínosem. Na všech stranách příhraničního území byly úspěšně zrealizovány klastrové iniciativy spojující veřejné a soukromé subjekty působící v cestovním ruchu. Právě podpora přeshraniční spolupráce klastrů může vést k vyšší synergii realizovaných aktivit na podporu cestovního ruchu.

- Cíl CR8 Koordinace tvorby společných produktů a udržitelnost cestovního ruchu.
- Cíl CR9 Vytvoření platformy a příležitostí pro výměnu informací, a to jak v online, tak prezenční podobě.

Při aktivitách ESÚS Tritia se dbalo na spolupráci se vzdělávacími institucemi, převážně vysokými školami. V této souvislosti se i nadále jeví jako potřebná přeshraniční spolupráce středních škol a univerzit, které připravují odborníky v oblasti služeb cestovního ruchu.

- Cíl CR10 Zapojení studentů a vzdělávacích institucí do tvorby specializovaných produktů cestovního ruchu.

Při koordinaci a realizaci společných aktivit cestovního ruchu v řešených regionech je nanejvýš vhodné využít již existující platformy přeshraniční spolupráce (nejen v oblasti cestovního ruchu), jimiž jsou tzv. Euroregiony. V řešeném území v současnosti působí celkem čtyři (Praděd, Silesia, Těšínské Slezsko a Beskydy, přičemž Euroregion Beskydy vyvíjí jako jediný svou činnost v rámci třístranného česko-polsko-slovenského partnerství).

Členové ESÚS TRITIA mají zřízeny kanceláře k propagaci a koordinaci cestovního ruchu na svém území. Velmi významně se jeví koordinace těchto subjektů k vzájemné pomoci a spolupráci. Důležitá je také informovanost všech obyvatel o místních správách nejen v oblastech území působnosti ESÚS Tritia, ale rovněž zprostředkování informací o samotné činnosti a aktivitách Seskupení.

- Cíl CR11 Informační portál správ na území ESÚS TRITIA.
- Cíl CR12 Propagace činnosti ESÚS TRITIA.

4.3.2 SWOT analýza

STRENGTHS

- Široká nabídka atraktivit pro návštěvníky regionu – příroda, kulturní, historické a technické památky.
- Zkušenosti čtyř euroregionů při realizaci aktivit podpory cestovního ruchu v příhraničí.
- Navázaná partnerství a neformální vazby institucí, zejména na lokální a subregionální úrovni.

WEAKNESSES

- Nízká míra spolupráce při koordinaci destinačního managementu všech partnerských regionů.

SWOT analýza

Cestovní ruch

- Potenciál pro společné projekty rozvoje infrastruktury cestovního ruchu spojené s rozvojem turistických stezek a tras, cyklistických stezek a tras, hiposteze a hipotras, doprovodné infrastruktury a dalšího vybavení pro volnočasové aktivity.
- Potenciál pro společné marketingové aktivity v oblasti cestovního ruchu.
- Rozvíjející se systém destinačního managementu jednotlivých turistických oblastí.

- Nedostatečná návaznost veřejné dopravy ve všech regionech – překážka pro rozvoj cestovního ruchu v příhraničních oblastech.

OPPORTUNITIES

THREATS

4.4 ENERGETIKA SE ZAMĚŘENÍM NA OBNOVITELNÉ ZDROJE ENERGIE

4.4.1 Definování cílů

Důležitou oblastí spolupráce Moravskoslezského kraje, Slezského a Žilinského kraje jsou otázky související s energetikou, což vyplývá především ze dvou úzce souvisejících faktorů. Prvním z nich je silně rozvinuté energetické zázemí, které se vytvořilo díky využívání uhelných ložisek od Dąbrowské pánve přes Katowice a blízká hornoslezská města, přes oblast nad řekou Vislou a okolí Rybnika, až po Ostravu a Frýdek-Místek. Druhým faktorem je velká koncentrace lidí, v důsledku kumulace zaměstnanosti v tradičních průmyslových odvětvích, kteří obývají silně urbanizované oblasti s velkou energetickou spotřebou, a to jak pro průmyslové, tak komunální účely. V rámci těchto aspektů lze označit více podobností a společných výzev mezi Moravskoslezským krajem a Slezským vojvodstvím, neboť ekonomický profil Žilinského samosprávného kraje má v této oblasti značně odlišné zaměření.

V roce 2018 podepsali členové ESÚS TRITIA, zástupci Moravskoslezského kraje, Slezského vojvodství a Žilinského samosprávného kraje „*Memorandum o spolupráci hornických regionů*“. Kraje tímto krokem stvrdili svůj plán společného postupu při přechodu na nízkouhlíkové hospodářství, čistší energetiku a nové technologie. Platforma pro uhelné regiony vznikla koncem roku 2017 při Evropské komisi. Má pomoci regionům k hladkému průběhu transformace v souvislosti s postupným ukončením těžby uhlí, a je tak velkou příležitostí získat v následujících letech nemalé peníze pro vybrané kraje.

Subjekty lokalizované v oblasti Seskupení patří k největším evropským producentům černého uhlí. Všechny báňské podniky podléhají neustále restrukturalizaci a stále se intenzivně řeší otázka jejich budoucnosti. Názory se diametrálně liší – a to od návrhů na rychlé omezení těžby a zaměstnanosti, a s tím související likvidaci dolů (z ekonomických, politických nebo ekologických důvodů), až po pokusy o opětovné zprovoznění zavřených dolů.

Regiony napříč Evropskou unií čelí v současnosti vlivem globálních změn v energetice a politice ochrany životního prostředí dohodnuté na Klimatické konferenci OSN v Paříži zásadním sociálním a ekonomickým výzvám spojeným s postupným útlumem těžby uhlí a jeho využíváním pro výrobu elektrické energie a tepla. Současně se regiony musí přizpůsobit politice Evropské unie, která počítá s přechodem na nízkouhlíkové hospodářství a čistou energií prostřednictvím modernizace hospodářství využitím nejmodernějších pokročilých technologií.

- **Cíl EN1 Transformace uhelných regionů na nízkouhlíkovou ekonomiku.**

Vzájemná podpora a součinnost v rámci uhelné platformy by se měla zaměřit na zabezpečování realizace dílčích aktivit a společných priorit, kterými jsou:

- Realizace širokého spektra projektů a aktivit integrujících různé aspekty politiky ekonomického rozvoje regionů a zlepšení kvality života obyvatel v průběhu procesu transformace.
- Rozvoj pokročilých a čistých uhelných technologií a obnovitelných zdrojů energií.
- Realizace opatření pro dosažení cílů v oblasti zlepšení kvality ovzduší, včetně řešení nízkoemisních zdrojů, emisí teplárenských zdrojů do ovzduší a vlivu znečištění na zdraví lidí.
- Implementace opatření technického charakteru pro bezpečné snižování těžby uhlí, využití infrastruktury a budov po zrušených dolech pro nové účely.
- Řešení sociální problematiky související s restrukturalizací ekonomické základny regionů.

- Podpora nových odvětví v oblasti výroby, vědy a výzkumu, služeb, školství aj. pro zajištění ekonomické stability.

Významným aspektem pro celý region Seskupení je vývoj spolupráce přeshraničních vztahů v oblasti obnovitelných zdrojů energie, neboť tato problematika má pro české, slovenské a polské regiony strategický charakter. Pro Žilinský kraj je toto téma velmi zajímavé především díky tamním vodním elektrárnám a množství lesů využitelných z hlediska biomasy.

- Cíl EN2 Efektivní rozvoj obnovitelné energie

V oblasti obnovitelných zdrojů energie bude přínosné zavádět programy výměny prověřených praktických zkušeností, programy technické spolupráce, programy zaměřené na propagaci a formování veřejného mínění. Vzhledem k identifikovanému potenciálu sledovaných regionů (v oblasti využívání alternativních zdrojů energie) se jako vhodné téma jeví společné nalézání a odstraňování překážek, které zatím využívání alternativních zdrojů energie v regionech brání. Potenciální oblastí, ve které by mohlo dojít k předávání zkušeností, je pak například oblast energetických úspor ve veřejných budovách i v bytových domech.

- Cíl EN3 Výměna zkušeností v oblasti obnovitelných zdrojů energie.

Značným tématem, ve kterém je koordinace aktivit žádoucí, je připravovaný projekt Krajského integrovaného centra likvidace odpadů. Ten má svůj význam i v oblasti energetiky, neboť vzhledem k jeho předpokládanému umístění se může jednat o přeshraniční projekt.

- Cíl EN4 Ekologická likvidace odpadů a přechod k cirkulární ekonomice.

Obor teplotnictví nabízí velký potenciál v oblasti udržitelného rozvoje. Zhruba do třetiny domácností dodávají tepelnou energii systémy dálkového zásobování teplem. Teplárenské společnosti ve spolupráci s energetiky, bytovými družstvy, majiteli, správci nebo provozovateli budov sledují hospodaření tepelnou energií a pomáhají dosahovat energetických úspor. Systémy dálkového zásobování teplem souběžně pomáhají plnit požadavky na ochranu životního prostředí a snižování jeho zátěže. Systémy centrálního zásobování teplem (CZT) s kombinovanou výrobou elektřiny a tepla (KVET) při využití místních obnovitelných zdrojů energie plně odpovídají posledním trendům.

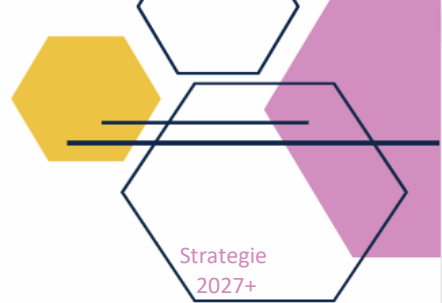
- Cíl EN5 Vytvoření koncepce zásobování teplem průmyslových a městských aglomerací.

Pro další rozšiřování ekologického zásobování teplem, a tedy zahušťování sítí a připojování nových odběratelů, lze využít místní zdroje energie – obnovitelné, alternativní či druhotné – který má každý region Seskupení mírně odlišné. Vytvořením společné strategie a koncepce rozvoje může dojít mj. k velkým finančním úsporám. Jako příklad možností rozvoje se již nyní jeví oblasti:

- spalování paliva, které vznikne po vytřídění komunálních odpadů;
- spalování čisté biomasy, event. její využití pro spoluspalování s jinými pevnými palivy v moderních fluidních spalovacích technologiích;
- při přípravě teplé užitkové vody se již dnes otevírají možnosti solárního ohřevu vody;
- využití přebytků tepla (např. ze sklářských pecí či z hutních podniků) k centrálnímu zásobování teplem;
- využití geotermální energie ukryté v ohřátých rezervoárech spodní vody nebo využívající metodu horké skály v několikakilometrových hloubkách.

4.4.2 SWOT analýza

4.5 KULTURA

4.5.1 Definování cílů

Obyvatelé i návštěvníci regionu TRITIA si kultury vysoce cení. Všichni představitelé municipalit si uvědomují, jak důležitý je přínos kulturních a kreativních odvětví pro hospodářskou konkurenceschopnost a atraktivitu regionu, přičemž vnímají kulturní dědictví jako klíčový prvek vzhledu a identity obcí a také jako častý objekt zájmu turistiky.

Zvyšování povědomí o Slezském vojvodství, Moravskoslezském kraji a Žilinském samosprávném kraji jako o oblastech kulturních, podporujících umělce, uchovávajících a rozvíjejících kulturní dědictví a tradice, je patrné při každé aktivitě Seskupení. Obce a města v celém regionu jsou založeny na tradici a kultuře. Představují tudíž přirozené partnery pro experimentování, předvídaní trendů a zkoumání modelů společenských a hospodářských inovací.

Kulturní a kreativní odvětví je často integrováno do strategií regionálního a místního rozvoje s cílem podpořit tradiční kulturní bohatství a dědictví, stimulovat rozvoj kreativních podniků, podpořit investice do infrastruktury a do lidského kapitálu a mj. také přenést jejich dopad do ostatních odvětví místní ekonomiky. Podpora přeshraniční regionální spolupráce je rovněž podstatná a klíčová nejen z pohledu příhraničních měst, ale také z pohledu Evropské unie.

Rozvojem a obnovou regionální i nadregionální kulturní infrastruktury se podporují ty části kultury, které nemohou být v celosvětovém měřítku komerčně úspěšné, avšak pro danou oblast mají významný charakter. Umění je generátorem inovací a představuje také významný zdroj pracovních míst. Obnova kulturního dědictví a podpora umění tvoří trvalý základ zaměstnanosti a příležitost pro malé a střední firmy. Zároveň vytváří prostor k uchování ojedinělých postupů, technologií, tradic a řemesel.

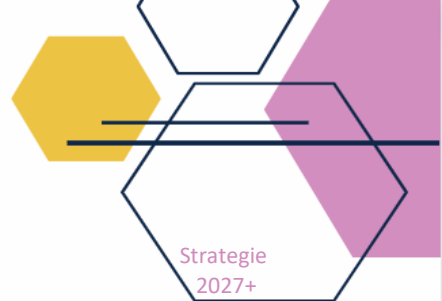
- **Cíl KU1 Zmapování a rozvoj tradic venkova se zaměřením také na regionální výrobky a jejich certifikaci.**

Zpřístupňování kulturních a uměleckých hodnot musí mít ve veřejné oblasti přednost před ziskem. Vzhledem k historickému vývoji je velká část kulturních institucí veřejným majetkem, proto je žádoucí poskytování kulturních hodnot bezplatně, a tudíž i co největšímu spektru lidí bez ohledu na jejich společenské a sociální postavení. Samosprávy musí být schopné propojovat evropskou, příhraniční, státní politiku a soukromý sektor s místními podmínkami tak, aby spolupráce byla oboustranně výhodná a především stavěla na jedinečné kulturní identitě obce, kraje či státu.

Podpora symbiózy umění a veřejného prostoru je dlouhodobý projekt, který díky instalaci např. soch, obrazů či živého umění přímo k veřejnosti rozšiřuje kulturní a umělecký potenciál dané lokality. Vnáší do ní emoce, dává jí novou tvář a ukazuje nové souvislosti. Základní ideou je přiblížení současného umění všem bez rozdílu a napomoci veřejnosti socializovat veřejný prostor.

Umělecká díla, která napřímo komunikují s kolemjdoucími, v nich zanechávají estetickou i sociální stopu, a přímo tak posouvají kvalitu života obyvatel měst i jejich návštěvníků. Zaměření se na propagování umění mimo hlavní tepny umožní vytvořit nové optické dominanty a oživit i méně známá místa.

- **Cíl KU2 Oživení veřejného prostoru prostřednictvím umění.**

Díky silnému historickému a kulturnímu zázemí území Seskupení, kvalitní a široké nabídce studijních programů středních a vysokých škol i rozsáhlé infrastruktuře informačních a komunikačních technologií dochází k rozvoji nového kreativního průmyslu, pod který spadá například herní průmysl, virtuální realita (VR), rozšířená realita (AR), design, architektura, filmový průmysl, ale také řemesla, umění, kultura.

Rozvoj těchto odvětví pomocí vzájemného sdílení zkušeností, budování kapacit, modernizace a regenerace stávajících přírodních či umělých staveb je skvělou příležitostí pro rozkvet obcí a měst v územní působnosti TRITIA i pro navázání intenzivnější přeshraniční spolupráce tvorbou společných příhraničních projektů.

- **Cíl KU3 Vytvoření společných projektů v oblasti kreativních odvětví.**

4.5.2 SWOT analýza

STRENGTHS

- Rozmanitost lokalit na území Seskupení.
- Pestrý výběr kulturních a společenských akcí.
- Spolupráce kulturních institucí z partnerských regionů.
- Kulturní historie včetně množství památek (umělých, přírodních), umělců (hudebníků, malířů ...) apod.

WEAKNESSES

- Chybějící systémový přehled o všech nabídkách kulturních aktivit.
- Chybějící ucelený přehled o subjektech působících v oblasti kultury, komunitního a spolkového života pro obyvatele.
- Vstupné na kulturní památky či akce.
- Pomalá revitalizace památek.

SWOT analýza

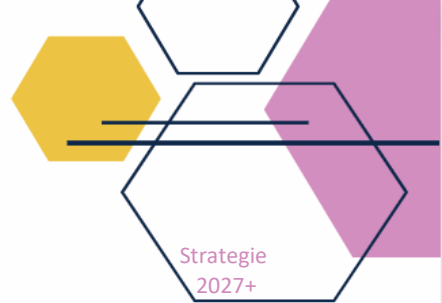
Kultura

- Podpora nových kulturních projektů, či podpora ve veřejném prostoru, kultivace veřejného prostoru živou kulturou.
- Využívání kulturních památek pro realizaci aktivit, která z nich v rámci možného udělají živá místa dění.
- Zájem občanů o participaci na kulturním děním kolem nich.

- Nezájem majitelů nemovitých kulturních památek či památkově pozoruhodných objektů o jejich údržbu a obnovu.
- Klesající počet spolků realizujících kulturní a sousedské akce z důvodu nedostatečných finančních prostředků i personálních aktivit.
- Zánik tradičních řemesel kvůli nezájmu občanů či nedostatečnému finančnímu ohodnocení.

OPPORTUNITIES

THREATS

4.6 ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ

4.6.1 Definování cílů

Získávání surovin a energie vyvolává mnohdy nevratné změny v krajině. Kouř a prach znečišťují jednu z nejdůležitějších složek životního prostředí pro člověka – ovzduší. Odpadní vody poškozují vodu v potocích a řekách, různé pevné odpady se hromadí na skládkách. Škodlivé látky v ovzduší, ve vodě a v půdě ohrožují rostliny, zvířata i osoby. Řada výrobních procesů je rovněž spojena s velkou mírou hluku.

Přítomnost náročných průmyslových odvětví, a to zvláště na území Moravskoslezského kraje a Slezského vojvodství (a dále pak v poněkud menší míře na území Žilinského kraje), má zásadní vliv na postoj těchto regionů k iniciativám spojeným s ochranou životního prostředí.

Společné využití prostředků z programů Evropské unie na ochranu ovzduší, zintenzivnění vzájemné informovanosti a součinnosti při řešení jeho neuspokojivé kvality byly a jsou jedním z klíčových cílů Seskupení. Více ke kvalitě ovzduší se nachází v dokumentu Strategie řízení kvality ovzduší pro ESÚS TRITIA na období 2020 až 2040, zpracovaném v rámci projektu „Uniform approach to the air pollution management system for functional urban areas (AIR TRITIA)“, podpořeného z programu Interreg Central Europe.

- Cíl ŽP1 Vytvoření platformy se zaměřením na společné strategie a nástroje vedoucí ke zlepšení kvality ovzduší.

Krajina je výsledkem přírodního vývoje, myšlení a zvyků člověka, organizace a existence celé společnosti. O její tvorbě a ochraně se hovoří hlavně v posledních desetiletích v důsledku narůstání intenzity úmyslných i neúmyslných zásahů člověka do krajiny. Přeceněním pojmů jako „technika“ a „civilizace“ se vybočilo z reálných hranic a zákonitostí biosféry. Tímto se narušila krajina i přirozené prostředí lidí. Krajina v průmyslově vyspělých státech přestává plnit svoje základní funkce, v důsledku lidské činnosti, která je schopna měnit silou přírodní prostředí. Tím došlo k oslabení ekologické rovnováhy krajiny. Ovšem komplexní péči o přírodu je možné dosáhnout zvýšení ekologické a biologické vyrovnanosti. Při ochraně a tvorbě krajiny je nutné si uvědomit, že ji chráníme před člověkem a pro člověka – tedy tvoří se pro nás všechny. Obě činnosti jsou předpokladem rozvoje nejen krajiny, ale celé společnosti.

- Cíl ŽP2 Zintenzivnění spolupráce v oblasti ochrany přírody.

Životní prostředí, které poskytuje vhodné podmínky pro základní projevy biologické funkce živých organismů, je složitý systém, skládající se z přírodních (voda, ovzduší, horniny, flora, fauna...), umělých (obce, města, dopravní prostředky...) a sociálních (společnost, mezilidské vztahy...) složek. Cílem Seskupení je zachovat nebo zlepšit kvalitu životního prostředí s ohledem na všechny organismy, při dodržování zásad trvale udržitelného rozvoje, které vyplývají mj. ze 17 SDGs (Sustainable Development Goals) – programu OSN na roky 2015–2030.

CÍLE UDRŽITELNÉHO ROZVOJE

Obrázek 1 Cíle udržitelného rozvoje (zdroj: osn.cz).

Ze zkušeností regionů v působnosti TRITIA v současnosti vyplývají nedostatečná, nekomplexní a sektorová (=drahá) řešení k ochraně krajiny, která vedou k nedostatku přírodních zdrojů, neřešení příčin problémů (i problémů jako takových v potřebném rozsahu). Tím se stav nelepší. V nejlepším případě pouze stagnuje. Všichni členové Seskupení nyní definují palčivý problém související s výše uvedeným – a tím je nedostatek vody v krajině. Proto je na úrovni všech obcí v Moravskoslezském kraji, Slezském vojvodství a Žilinském samosprávném kraji potřebné komplexně zhodnotit vodní potenciál všech katastrů a vytvořit společnou iniciativu měst a obcí. Cílem bude přeměna území Seskupení na trvale udržitelné a prosperující. Zároveň se tím oblast stane důležitou pro všechny obyvatele, neboť jim dá nejen zaměstnání, ale také místo poskytující prostor pro vhodné využití volného času i prostor pro plnění jejich osobních i profesionálních tužeb. Pro zdravý životní styl bude potřeba naučit se pracovat s obnovitelnými zdroji (Slunce, voda, vítr, biomasa...). Největší potenciál v tomto ohledu skrývá dešťová voda, která nyní odtéká bez užítku, a může se tak stát komoditou zvyšující ekonomickou prosperitu a potravinové a enviromentální zabezpečení.

- Cíl ŽP 3 Analýza stavu přírodní krajiny se zaměřením na účelné hospodaření s vodou.

Všechny světové i regionální prognózy potvrzují, že hodnota vody rok od roku (mnohdy den ode dne) roste. Ekonomická prosperita, sociální soudržnost, potravinová i environmentální bezpečnost a konkurenceschopnost měst a obcí tak bude v blízké budoucnosti záviset na nepřetržitém dostatečném množství vody pro lidi, přírodu, potraviny a zdravé příznivé klima.

V současnosti všechna města i obce Seskupení bojují s nedostatkem vody. Mnohé regiony již začaly vysazovat více zeleně ve svých aglomeracích a pomalu se potvrzuje její zásadní přínos – pozitivní ovlivnění kvality ovzduší, lidské psychiky i zlepšení mikroklimatu v ulicích nejen při parných dnech (zvlhčování a ochlazování vzduchu, snižování prašnosti, poskytování stínu). Stromy fungují také nejen jako částečná protihluková bariéra či přírodní filtr pro hubení choroboplodných zárodků, ale také jejich kořeny zadržují tolik potřebnou vodu v krajině.

- Cíl ŽP4 Sdílení zkušeností dobré praxe v oblasti opatření vedoucích k zachování příznivého klimatu.

Varování indiánského kmene Cree, domorodého společenství žijícího v dnešní Kanadě, „*až bude pokácen poslední strom, až bude poslední řeka otrávena, až bude chycena poslední ryba, tehdy poznáme, že peníze se nedají jíst*“ je známé po celém světě a upozorňuje na důležitost přírody, jejíž jsme součástí. Nic cennějšího neexistuje.

4.6.2 SWOT analýza

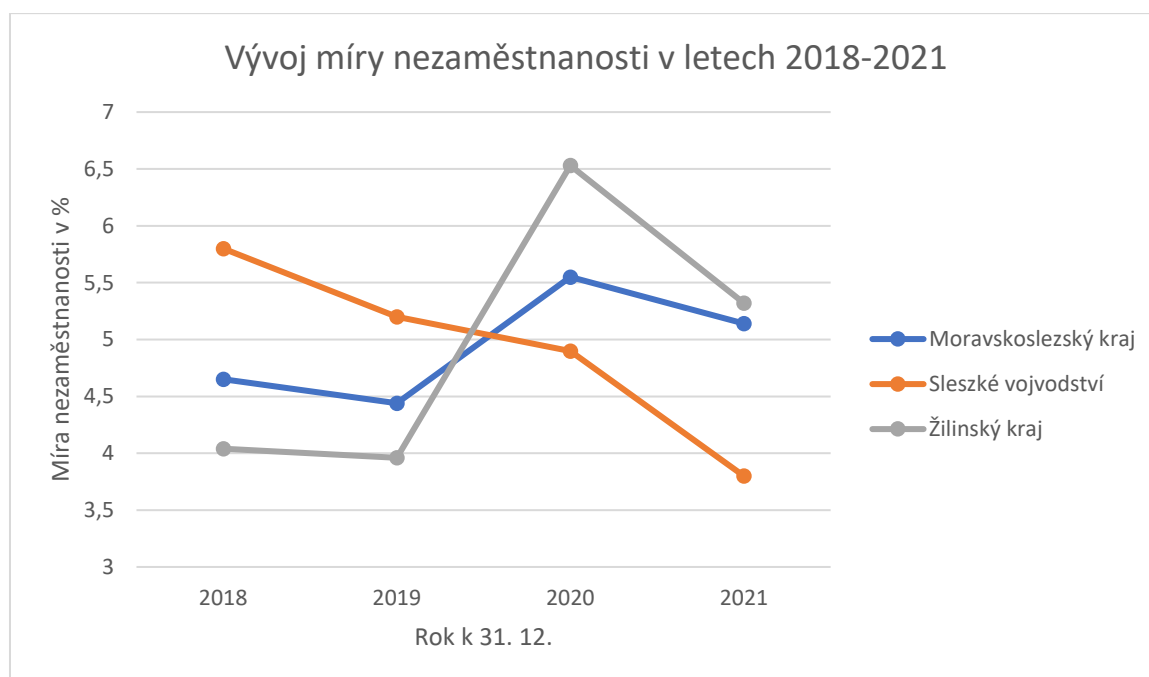
4.7 LIDSKÉ ZDROJE, VZDĚLÁVÁNÍ VČETNĚ ÚZKÉ SPOLUPRÁCE S VYSOKÝMI ŠKOLAMI

4.7.1 Definování cílů

V průběhu posledních 20 let se ve všech třech státech značně měnily hlavní sledované ukazatele v oblasti lidských zdrojů, a proto byla za účelem možné komparace použita jednotná statistika podílu nezaměstnaných obyvatel ve věku 15–64 let, a to k 31. 12. daného roku.

Míra nezaměstnanosti v %	Moravskoslezský kraj	Slezské vojvodství	Žilinský kraj
2018	4,65	5,8	4,04
2019	4,44	5,2	3,96
2020	5,55	4,9	6,53
2021	5,14	3,8	5,32
Průměr 2018-2021	4,945	4,925	4,9625

Tabulka 2 Vývoj míry nezaměstnanosti v krajích v letech 2018–2021

Graf 1 Vývoj míry nezaměstnanosti v letech 2018–2021

V každém regionu se projevuje za sledované období jiný trend. Do dřívějšího dlouhodobého poklesu podílu nezaměstnaných osob zasáhla celosvětová epidemiologická krize (společně s odlišnými strategiemi republik a krajů). Nejhůře se s touto krizí vyrovnával Žilinský kraj, kterému na konci roku 2020 dosahovala nezaměstnanost 6,5 %, nicméně je velmi pozitivní, že i přes tento nárůst zůstal jeho celkový průměr ve sledovaném období pod 5 %. Od roku 2020 je pak vidět u všech oblastí snižování míry nezaměstnanosti.

S nezaměstnaností úzce souvisí vzdělanostní struktura obyvatel a poptávka na strukturu zaměstnanců od podniků a firem působících v území. Lidé s vyšším vzděláním často opouštějí region, neboť nenabízí pracovní příležitosti odpovídající jejich kvalifikaci ani dostatečné finanční ohodnocení.

Vzdělanostní struktura uchazečů o práci v programovém území se příliš neliší od celostátního průměru. S rostoucím stupněm vzdělání se zvyšuje šance na uplatnění na pracovním trhu.

- Cíl LZ1 Zvýšení kvalifikace nezaměstnaných osob pro lepší uplatnění na trhu práce v příhraničních regionech.

Síť vzdělávacích institucí je v území ESÚS TRITIA z hlediska jeho potřeb v současné době vyhovující. Vzhledem k odhadovanému demografickému vývoji lze předpokládat, že tento stav bude prozatím dostačující. V některých oblastech bude pravděpodobně nutné rozšířit prostory mateřských a základních škol nejen ve venkovských příhraničních oblastech. Středoškolská struktura pojímá několik škol s nadregionálním významem, jejichž tradice, materiální a technické vybavení i lidský potenciál umožňují kvalitní odbornou výuku. Z hlediska podpory středoškolských učebních oborů pro potřeby pracovního trhu regionu TRITIA je nutné klást důraz na technické obory, a to jak v rámci středního školství s maturitou, tak také v případě učňovského školství. Podobná vzdělanostní struktura a situace na trhu práce ve všech třech zemích je předpokladem ke koordinaci rozvojových aktivit s cílem zvýšit odbornou způsobilost pracovní síly, včetně jazykové vybavenosti absolventů, a zlepšit její možnosti uplatnění na trhu práce.

	<i>Moravskoslezský kraj</i>	<i>Slezské vojvodství</i>	<i>Žilinský samosprávný kraj</i>
<i>Počet univerzit</i>	4	4	4
<i>Počet univerzitních fakult</i>	16	15	12
<i>Počet zahraničních kateder</i>	0	5	0

Spolupráce firem a vysokých škol může být obohacující pro všechny zúčastněné instituce. Školám, resp. jejich studentům a vyučujícím, zajišťuje vzájemná kooperace lepší pohled do praxe a přináší obohacující zkušenosti z praxe do teorie probírané ve škole. Díky mezinárodním projektům, které propojují nejen vysoké školy s firmami a municipalitami, se všichni zúčastnění mohou podílet na řešení palčivých problémů společnosti a lepší budoucnosti místa, kde žijeme. S ohledem na ekologii a trvale udržitelný rozvoj je důležité tuto spolupráci prohlubovat.

- Cíl LZ2 Využití potenciálu středních škol.
- Cíl LZ3 Prohloubení spolupráce mezi výzkumnými a akademickými centry.
- Cíl LZ4 Přeshraniční spolupráce podnikatelů a vědeckých pracovníků.

Podmínkou pro míru zapojení vzdělávacích zařízení do společných projektů je především vytvoření vhodných okolností. Ze zkušeností víme, že základní a střední školy nejčastěji spolupracují v oblasti kulturních a volnočasových aktivit na komunální úrovni či jako partner přeshraniční školy, těžící mj. ze vzájemného jazykového a kulturního obohacování.

Podle Strategie sociální politiky Slezského vojvodství na období 2020–2030 se Slezské vojvodství již řadu let zabývá procesem demografického stárnutí obyvatelstva. Počet lidí v předproduktivním a produktivním věku se snižuje, zatímco počet obyvatel v postproduktivním věku se zvyšuje. Podle

našich zkušeností je největší potřeba spolupráce v domovech pro seniory a pečovatelských domech, kde je nutné podpořit nejen místní klienty, ale také pečující komunitu. Formy podpory mohou být různé, ať už aktivity v oblasti wellbeingu, psychohygieny, další vzdělávání či například sdílení zkušeností. Potřebné jsou také projekty na podporu speciálních škol, které by rády realizovaly vzdělávací, arteterapeutické i muzikoterapeutické aktivity, které posilují nejen integritu komunity vychovatelů a učitelů, ale také jejich svěřence – děti, mládež a mladé lidi s různými druhy handicapu. Samozřejmostí je rovněž podpora běžných škol, ve kterých jsou osoby s handicapem začleněny – ať už v rámci speciální třídy či přímo v klasickém třídním kolektivu.

Podpora prostředí starších lidí a jejich pečovatелů, jakož i osob se zdravotním postižením různého věku (včetně dětí a mládeže), prostřednictvím vzdělávacích, animačních a pečovatelských aktivit, je cílem, kterého lze dosáhnout díky mezinárodní a interinstitucionální spolupráci.

- Cíl LZ5 Mezinárodní spolupráce v oblasti podpory institucí se sociálním a vzdělávacím profilem (v oblasti vzdělávacích, animačních a pečovatelských aktivit) včetně zkvalitňování prostředí, ve kterém žijí starší osoby a osoby se zdravotním postižením různého věku.

ESÚS TRITIA má zkušenosti s realizací takto profilovaných projektů, které zároveň podporují široce vymezený sociální sektor v polsko-česko-slovenském pohraničí. Tyto aktivity posilují přeshraniční vazby a jsou přímou ukázkou dobré praxe v oblasti spolupráce institucí.

Jelikož se Seskupení věnuje především koordinaci aktivit v příhraničních oblastech, vnímá snadněji jejich problémy a palčivé otázky. Jednou z nich jsou menšiny žijící a působící na území jiného státu. V České republice je v platnosti tzv. Menšinový zákon, což je neformální označení zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin. Tento zákon provádí články 24 a 25 hlavy třetí Listiny základních práv a svobod a vytváří právní rámec národnostní politiky České republiky, vymezuje národnostní menšiny a zaručuje výkon práv příslušníkům národnostních menšin. Národnostní menšiny se tak mohou podílet na správě věcí veřejných a mít aktivní účast v kulturním, společenském a hospodářském životě. K tomu vláda zřizuje svůj poradní orgán – Radu vlády pro národnostní menšiny.

Příslušníci tradičních menšin, které dlouhodobě žijí na území ČR, mají zejména právo na užívání jazyka menšiny v úředním styku a před soudy, ve věcech volebních a také při vzdělávání. Mají právo na zachování a rozvíjení svého jazyka, kultury a tradice a na jejich respektování. Stát, resp. obec je k tomu povinna vytvářet podmínky – právo na rozšiřování a přijímání informací v jazyce národnostní menšiny pak zaručuje možnost vytváření a šíření informací prostřednictvím médií (periodického tisku, rozhlasových a televizních pořadů apod.) v jazyce národnostních menšin. Většina obcí, která na svém území tyto menšiny má, zřizuje v rámci zastupitelstva další orgán – a to je výbor pro národnostní menšiny.

Dochází tak k intenzivní spolupráci a začleňování obyvatelů do života obce, s ohledem na jejich kořeny, národnostní příslušnost, jazyk a tradice.

- Cíl LZ6 Podpora národnostních a etnických menšin, jakož i organizací a institucí pracujících v jejich prospěch.

4.7.2 SWOT analýza

STRENGTHS

- Stávající aktivity v oblasti výzkumů.
- Navázaná partnerství a neformální vazby institucí.
- Úzká vědecká spolupráce mezi vysokými školami působícími v oblasti.

WEAKNESSES

- Nižší vzdělanostní struktura obyvatelstva.
- Vyšší nezaměstnanost u ohrožených věkových kategorií (absolventů a mladých lidí do 24 let).
- Menší pozornost krajských politik na sociální oblast z hlediska plnohodnotné péče o handicapované, vč. zaměření se na aktivní využití jejich volného času.
- Nízká forma podpory zaměstnanců v sociálních službách z hlediska prohlubování kvalifikace a wellbeingu.

SWOT analýza

Lidské zdroje

- Zvýšení informovanosti o volných pracovních místech v závislosti na vhodné kvalifikaci.
- Existence nejrychleji se rozvíjejících odvětví v průmyslu s vysokými investicemi v území TRITIE, které se potýká s nedostatkem pracovníků.
- Intervence v oblasti výuky jazyka zahraničního partnera na všech úrovních vzdělávání přispívající jasným způsobem k snazšímu uplatnění na trhu práce v sousední i domovské zemi.

- Nedostatečná míra přizpůsobení systému vzdělávání z hlediska potřeb trhu práce ve všech třech státech, což způsobuje, že osoby (např. absolventi) vstupující na trh práce nenacházejí zaměstnání vhodné z pohledu jejich kvalifikace.
- Stárnutí obyvatelstva.

OPPORTUNITIES

THREATS

4.8 SPOLUPRÁCE VEŘEJNÝCH INSTITUCÍ, I V OBLASTI REALIZACE VÝMĚNY OSOB A ZKUŠENOSTÍ V RÁMCI MEZINÁRODNÍCH STÁŽÍ

4.8.1 Definování cílů

Zahraniční spolupráce pomáhá partnerským zemím Seskupení efektivně řešit ekonomické, sociální, environmentální i bezpečnostní otázky. Zároveň posiluje jejich odolnost, dává jim perspektivu a lepší budoucnost místním obyvatelům. Tím se snižují také rizika související s konflikty a katastrofami, neboť vytvořená síť kontaktů, zkušenosti a vzájemná podpora utváří možnosti pro cílenou stabilizaci, s přímou návazností obnovy, rozvoje a souvisejících politických a ekonomických partnerství.

Intenzivnější spolupráce mezi institucemi a veřejností v příhraniční oblasti je nezbytná pro další rozvoj a fungování TRITIA. Díky společným aktivitám, zapojujícím všechny členy Seskupení, dochází k prohlubování vazeb a snazšímu dosahování cílů, které by bez získaného partnerství nemohly být pouhými jednotlivci dosaženy. Výměna zkušeností, příklady dobré praxe, zvýšení profesních kvalifikací, zlepšení spolupráce i integrace pracovníků jsou nezbytnými předpoklady pro rozvoj samosprávných oblastí Seskupení. V momentě, kdy veřejnost kladně vnímá přínos z této spolupráce, dochází k identifikaci se subjektem a díky přijetí její činnosti jako kus sebe sama se aktivity stávají mnohem účinnějšími.

- Cíl SP1 Prohloubení partnerských vztahů volených orgánů.
- Cíl SP2 Prohlubování znalostí „decizion makerů“ se zaměřením na výměnu zkušeností.

Při realizaci přeshraniční spolupráce se ukázala důležitost správně vytyčeného, měřitelného cíle, neboť následná kontrola ukázala jeho efektivnost a zřetelný přínos pro partnerské kraje, regiony, města a organizace.

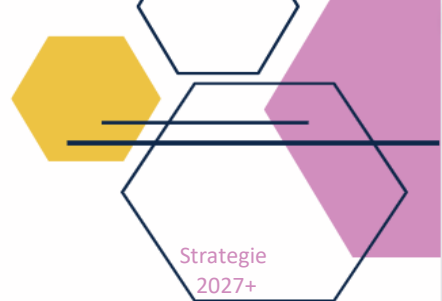
Výrazného pokroku v oblasti spolupráce je možné dosáhnout:

- posilování místního vlastnictví (sladění vlastních cílů s národními strategiemi partnerských zemí a podporou inkluzivní účasti na rozhodování);
- koordinací, harmonizací a propojování bilaterální a multilaterální spolupráce;
- orientací na výsledky v plánování při realizaci různých aktivit (resp. stanovení měřitelného cíle);
- inkluzivním partnerstvím na úrovni vlád, kraje a veřejného sektoru, občanské společnosti i soukromého sektoru a zároveň zvyšováním transparentnosti, předvídatelnosti a vzájemné odpovědnosti všech partnerů.

	<i>Počet neziskových organizací se sídlem v dané oblasti</i>
<i>Moravskoslezský kraj</i>	11 230
<i>Slezské vojvodství</i>	11 000
<i>Žilinský samosprávný kraj</i>	8 355

Tabulka 3 Neziskové organizace v území působnosti TRITIA

Zahraniční výjezdy jsou obrovskou příležitostí pro sbírání zkušeností, zvláště když se jedná o blízký, a přesto v určitém ohledu vzdálený, region. Pěti až dvacetidenní pracovní stáže mohou vést

k podrobnějšímu prozkoumání dané lokality, intenzivnějšímu pohledu do dané problematiky, každodenní konzultaci s místními pracovníky a velkému prostoru pro kladení otázek, které se při krátkodobých návštěvách nemusí ihned objevit. Velkou výhodou je množství (a různorodost) neziskových organizací v Moravskoslezském kraji, Slezském vojvodství a Žilinském samosprávném kraji, které představují potenciál pro vzájemnou spolupráci. Rovněž zastupitelské úřady vybízejí svou činností a aktivitami k nabídce krátkodobých stáží. Vzájemná výměna zkušeností zvyšuje nejen kvalifikaci danému pracovníkovi, který byl na výjezdu, ale obohacuje celé pracoviště – jak to, na které byl vyslán, tak také to „domovské“.

- Cíl SP3 Prohloubení znalostí a partnerských vztahů zaměstnanců veřejných institucí jednotlivých krajů.
- Cíl SP4 Vytvoření informačního systému propojujícího území TRITIA.

4.8.2 SWOT analýza

4.9 SPORT

4.9.1 Definování cílů

Základním cílem sportovní politiky Seskupení je zlepšení podmínek pro sportovní aktivity tak, aby odpovídaly významu sportu pro společnost i jednotlivce, respektovaly tradici i sportovní politiku jednotlivých regionů. Sportování přispívá k všestrannému a harmonickému rozvoji obyvatel rozvojem pohybových dovedností a schopností, neboť dochází k upevňování zdraví a formování pozitivního vztahu k fyzickým aktivitám. To se daří také díky široké paletě nabídek pohybových činností.

Na straně občanů Moravskoslezského kraje, Slezského vojvodství i Žilinského samosprávného kraje se stále více projevují změny životního stylu a úbytek přirozeného i pracovního pohybu, které svými důsledky akcentují význam zdravotních aspektů pohybových aktivit a sportu nad výkonem. Vzhledem k demografickému stárnutí populace bude udržení pohybových schopností starších obyvatel jedním ze základních předpokladů, jak zvládnout problémy spojené se stárnutím obyvatelstva v budoucnu.

Důležitým prostředkem dlouhodobého ovlivňování aktivního zdraví jsou pohybové činnosti různého zaměření, začleněné v každodenním životě. Ideálním stavem je osvěta obyvatel všeho věku, kteří vědomě a aktivně začnou pracovat se střídáním klidných a aktivních činností.

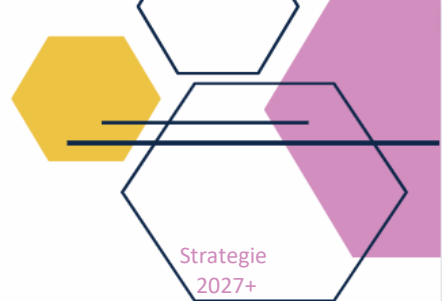
Dostupnost sportovišť a materiální nenáročnost je klíčovým aspektem pro nastartování zdravého stylu života zaměřeného v první řadě na přirozený pohyb. Aby toto mohlo nastat, je nutné nastartovat u dětí a dospívajících „vnitřní program“, který každodenní pohyb bere jako součást sebe sama. Někdy se může jednat o drobné aktivity (např. chůze do školy/práce, protažení při práci s PC/resp. při dlouhodobé sedavé činnosti, střídání rychlé a pomalé chůze při procházce, projížďka na kole/koloběžce, posilování s vlastní váhou těla při běžných činnostech), doplněné o dodržování zásad zdravé životosprávy (pravidelná a vyvážená strava, dostatečně dlouhý spánek, prostor pro relaxaci apod.). Dojde tak snadněji k začleňování pohybu do všedního dne, a tím i k prevenci civilizačních onemocnění v pozdějším věku (=> nižší finanční náročnost pro zdravotnický systém jednotlivých krajů).

- Cíl ST1 Propagace materiálně nenáročných a ekonomicky dostupných sportovních aktivit prostřednictvím akcí s nabídkou workshopů a osvětly v oblasti zdravého životního stylu.

Takovéto osvětové akce se mohou uskutečňovat při různých sportovních workshopech, akcích i soutěžích, ve kterých je primárním cílem něco nového se naučit, mít radost z pohybu, navázat nová přátelství a získat motivaci pro svou další činnost.

Tak jako je sportovní infrastruktura součástí základní občanské vybavenosti, tak je spolková sportovní činnost základem soudržnosti a aktivní občanské společnosti. Zdraví a zdatnost člověka jsou předpokladem osobního štěstí, spokojenosti a kvality života, které mohou vyústit až do podpory národní identity, vlastenectví a patriotismu. Sportovní činnost, ať už vrcholová, rekreační či příležitostná, je prostředkem občanské aktivity a sociálního začleňování. Nese v sobě zároveň prvky resocializace a prevence sociálně patologického chování.

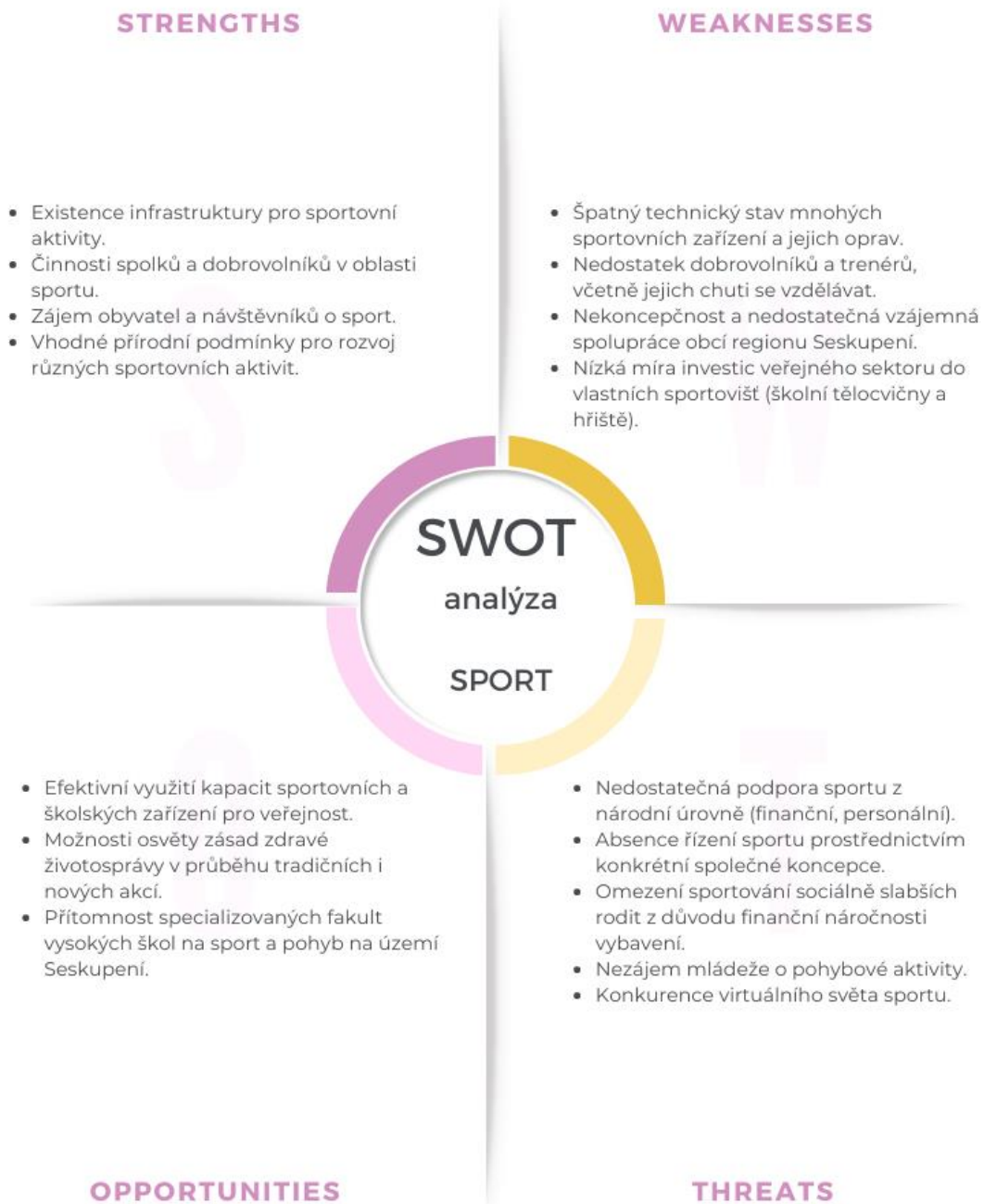
Sport, na jehož rozvoji se musí podílet nejen spolky, neziskové organizace a komerční subjekty, ale i státní správa a samospráva, je veřejnou službou. Zahraníční propojení pohybových aktivit může nést další důležitý prvek obohacení a výhod, a tím jsou přeshraniční kontakty, zkušenosti i jazykový rozvoj.

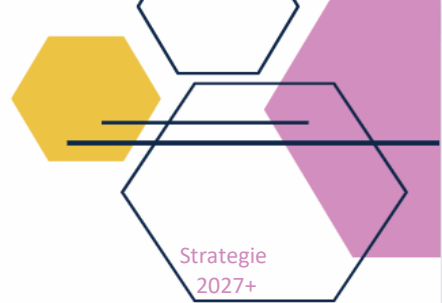

- Cíl ST2 Propojení generací při fyzicky nenáročných sportovních aktivitách s cílem rozvoje vzájemného respektu a pochopení.

Díky společnému propojení regionů Seskupení, krajů, obecních samospráv i široké sportovní veřejnosti dochází k rozvoji sportu. A je to právě sport, který prokazatelně přispívá k prevenci negativních jevů ve společnosti a ke smysluplnému naplňování volného času občanů Seskupení, zejména dětí a mládeže.

4.9.2 SWOT analýza

5. SHRNU TÍ VIZE A CÍLŮ

5.1 HLAVNÍ OBLASTI

Doprava

Zlepšení dopravního propojení regionů Seskupení s důrazem na ekologická a „smart“ řešení při zachování ekonomické efektivity.

- DO1 Vytvoření strategie rozvoje dopravní infrastruktury sloužící k propojení regionů TRITII.
- DO2 Vytvoření platformy zabývající se dopravním a logistickým potenciálem teritoria Seskupení.
- DO3 Analýza nákladní dopravy, se zaměřením na finanční náklady států, krajů, měst i samotných firem, s ohledem na hledání alternativních tras i způsobů přepravy.
- DO4 Plán rozvoje elektromobility osobní a nákladní dopravy.
- DO5 Implementace projektu „smart cities“ do praxe měst.
- DO6 Rozvoj cyklo dopravy v území TRITII.

Hospodářství

Vytvoření lepších podmínek přeshraničního podnikání s důrazem na inovativní projekty a start-upy.

- HO1 Vytvoření konzultačního místa pro přeshraniční a regionální podnikatelské subjekty.
- HO2 Rozvíjení podnikatelské činnosti mládeže.
- HO3 Podpora rozvoje inovačního a startupového systému.
- HO4 Rozvíjení síťové spolupráce regionů.

Cestovní ruch

Představení TRITII jako destinace s pestrou nabídkou atraktivit, lákající domácí i zahraniční návštěvníky, která naplno využívá turistický potenciál regionu Seskupení, s důrazem na udržitelnost, a zároveň rozvíjí infrastrukturu cestovního ruchu.

- CR1 Přilákání nových návštěvníků (vč. handicapovaných) z oblastí mimo řešené regiony.
- CR2 Zvýšení intenzity tzv. příhraničního cestovního ruchu realizovaného obyvateli sousedních regionů.
- CR3 Zachování stávajících kulturních statků (např. folklor) a přírodního bohatství, památek a památkových objektů (včetně ochrany a obnovy sakrálních staveb, fortifikací, historických, urbanistických a technických souborů) a rozvoj řemeslných tradic.
- CR4 Rozvoj infrastruktury cestovního ruchu spojené s rozvojem turistických stezek a tras, běžkařských tras, cyklistických stezek a tras, hipostezek a hipotras, doprovodné infrastruktury a dalšího vybavení pro volnočasové aktivity.
- CR5 Zvýšení povědomí návštěvníků o „atraktivitách na druhé straně hranice“.
- CR6 Zvyšování kvalifikace pracovníků v turistickém průmyslu.
- CR7 Vytvoření společné datové základny umožňující efektivní cílení marketingových aktivit.
- CR8 Koordinace tvorby společných produktů a udržitelnost cestovního ruchu.

- CR9 Vytvoření platformy a příležitostí pro výměnu informací, a to jak v online, tak prezenční podobě.
- CR10 Zapojení studentů a vzdělávacích institucí do tvorby specializovaných produktů cestovního ruchu.
- CR11 Informační portál správ na území ESÚS TRITIA.
- CR12 Propagace činnosti ESÚS TRITIA.

Energetika se zaměřením na obnovitelné zdroje energie

Transformace energetické infrastruktury vedoucí k úspornému, nezávislému a ekologicky šetrnému regionu.

- EN1 Transformace uhelných regionů na nízkouhlíkovou ekonomiku.
- EN2 Efektivní rozvoj obnovitelné energie.
- EN3 Výměna zkušeností v oblasti obnovitelných zdrojů energie.
- EN4 Ekologická likvidace odpadů a přechod k cirkulární ekonomice.
- EN5 Vytvoření koncepce zásobování teplem průmyslových a městských aglomerací.

5.2 DOPLŇKOVÉ OBLASTI

Kultura

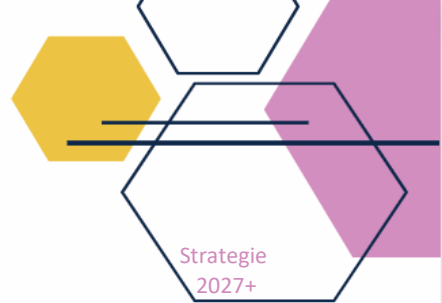
Vytvoření podmínek pro vznik nových a zajímavých kulturních projektů v přeshraničních oblastech spolu s rozvojem kreativních odvětví.

- KU1 Zmapování a rozvoj tradic venkova se zaměřením také na regionální výrobky a jejich certifikaci.
- KU2 Oživení veřejného prostoru prostřednictvím umění.
- KU3 Vytvoření společných projektů v oblasti kreativních odvětví.

Životní prostředí

Poskytnout bezpečné a zdravé životní prostředí, které umožní kvalitní život i budoucím generacím, s důrazem na zachování druhové rozmanitosti a přizpůsobení se klimatickým změnám.

- ŽP1 Vytvoření platformy se zaměřením na společné strategie a nástroje vedoucí ke zlepšení kvality ovzduší.
- ŽP2 Zintenzivnění spolupráce v oblasti ochrany přírody.
- ŽP3 Analýza stavu přírodní krajiny se zaměřením na účelné hospodaření s vodou.
- ŽP4 Sdílení zkušeností dobré praxe v oblasti opatření vedoucích k zachování příznivého klimatu.

Lidské zdroje, vzdělávání včetně úzké spolupráce s vysokými školami

Vzdělání a vysoce kvalifikovaní obyvatelé Seskupení tvoří základ pro trvale udržitelný rozvoj regionů a vytváří tolerantní a kulturně rozmanitou společnost.

- LZ1 Zvýšení kvalifikace nezaměstnaných osob pro lepší uplatnění na trhu práce v příhraničních regionech.
- LZ2 Využití potenciálu středních škol.
- LZ3 Prohloubení spolupráce mezi výzkumnými a akademickými centry.
- LZ4 Přeshraniční spolupráce podnikatelů a vědeckých pracovníků.
- LZ5 Mezinárodní spolupráce v oblasti podpory institucí se sociálním a vzdělávacím profilem (v oblasti vzdělávacích, animačních a pečovatelských aktivit) včetně zkvalitňování prostředí, ve kterém žijí starší osoby a osoby se zdravotním postižením různého věku.
- LZ6 Podpora národnostních a etnických menšin, jakož i organizací a institucí pracujících v jejich prospěch.

Spolupráce veřejných institucí, i v oblasti realizace výměny osob a zkušeností v rámci mezinárodních stáží

Veřejné služby, které naplňují očekávání občanů, flexibilně reagují na jejich potřeby, fungují hospodárně a zároveň přispívají ke zvyšování konkurenceschopnosti a kvality života obyvatel regionu Seskupení.

- SP1 Prohloubení partnerských vztahů volených orgánů.
- SP2 Prohlubování znalostí „decision makerů“ se zaměřením na výměnu zkušeností.
- SP3 Prohloubení znalostí a partnerských vztahů zaměstnanců veřejných institucí jednotlivých krajů.
- SP4 Vytvoření informačního systému propojujícího území TRITII.

Sport

Rozvoj harmonického života všech generací prostřednictvím podpory sportu a pestrých pohybových aktivit napříč hranicemi.

- ST1 Propagace materiálně nenáročných a ekonomicky dostupných sportovních aktivit prostřednictvím akcí s nabídkou workshopů a osvěty v oblasti zdravého životního stylu.
- ST2 Propojení generací při fyzicky nenáročných sportovních aktivitách s cílem rozvoje vzájemného respektu a pochopení.

6. SOUHRNNÁ SWOT ANALÝZA

6.1 EXISTENCE A PRÁCE ESÚS TRITIA

STRENGTHS

- Partnerství ve formě ESÚS.
- Krátká realizační cesta pro řešení projektu prostřednictvím jediného právního subjektu.
- Členství ESÚS TRITIA v národních a evropských organizacích.
- Vhodná poloha sídla Seskupení.
- Zkušenosti zaměstnanci.
- Vytvořené partnerské pracovní skupiny ke konkrétním problémům příhraničí.
- Jeden společný PL-ČR-SK rozpočet.
- Řídící a dozorčí orgán složený ze zástupců všech členů.

WEAKNESSES

- Nedostatečné personální zabezpečení organizace.
- Slabé PR Seskupení.

SWOT

Existence a práce ESÚS TRITIA

- Zintenzivnění spolupráce ESÚS TRITIA s členskými organizacemi a jejich odděleními.
- Vytvoření pracovních skupin pro jednotlivé oblasti spolupráce.
- ESÚS TRITIA jako beneficiant projektů z programů INTERREG spolu se svými členy.
- ESÚS TRITIA jako instituce řízení Fondu malých projektů.
- ESÚS TRITIA jako koordinátor investičních a neinvestičních teritoriálních aktivit svých členů.

- Finanční závislost na dotačních titulech EU a jiných donorů.
- Programová závislost na dotačních titulech EU a jiných donorů.
- Dlouhodobě neměnný finanční příspěvek členských organizací vzhledem k inflaci.
- Změna pohledu na fungování Seskupení v důsledku změny politické reprezentace v některém z regionů.

OPPORTUNITIES

THREATS

6.2 KLÍČOVÉ OBLASTI SPOLUPRÁCE PARTNERSKÝCH REGIONŮ

STRENGTHS

- Existence lokálních projektů a studií
 - zlepšování přes a příhraniční dopravy;
 - podpora cestovního ruchu;
 - zjišťování podílu jednotlivých zdrojů znečištění ovzduší.
- Stávající lidský a infrastrukturální potenciál a aktivity v oblasti výzkumů souvisejících s materiálovými technologiemi, automobilovým a leteckým průmyslem tvoří perspektivní pole pro spolupráci.
- Navázaná partnerství a neformální vazby institucí.
- Široká nabídka atraktivit pro návštěvníky regionů – příroda, kulturní, historické a technické památky.
- Spolupráce kulturních institucí z partnerských regionů.
- Úzká vědecká spolupráce mezi vysokými školami působícími v oblasti.
- Existence platform pro spolupráci univerzit.

WEAKNESSES

- Jen částečná existence společného strategického postupu při rozvoji trasy VI. evropského dopravního koridoru.
- Nedostatečné pokrytí území regionů kvalitní silniční infrastrukturou.
- Chybějící dopravní napojení letišť.
- Neexistence kvalitního železničního spojení mezi velkými městy regionů.
- Nedostatečná návaznost spojů v příhraničních oblastech.
- Neexistence iniciativ souvisejících s integrací tarifů v systémech dopravy.
- Vysoká energetická náročnost výroby vzhledem k ekonomické struktuře.
- Neexistence forem přeshraniční spolupráce klastrových iniciativ.
- Špatná kvalita ovzduší způsobená provozem velkých podniků, lokálními topeništi a dopravou.
- Neexistence regionálních energetických koncepcí.

SWOT

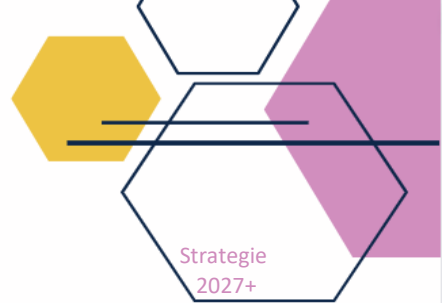
klíčové oblasti spolupráce partnerských regionů

- Vedení trasy VI. evropského dopravního koridoru.
- Územní koncentrace výrobců nadnárodních automobilových koncernů a jejich sub/dodavatelů.
- Klastrové iniciativy v dopravním sektoru, ICT, výrobě lékařských zařízení a plastů.
- Vytvoření přeshraničních podpůrných struktur.
- Partnerské vztahy mezi regiony.
- společné projekty rozvoje infrastruktury a marketingu.
- Rozvoj cyklo/turistických stezek a tras.
- Rozvoj hiposteze a hipotras.
- Využití biomasy k výrobě elektrické energie.
- Využití důlních plynů a geotermální energie.
- Zvýšení mobility mladých lidí v návaznosti na přeshraniční trh práce.
- Výměna zkušeností při využívání obnovitelných zdrojů energie.
- Plán zpracovat společný program ochrany ovzduší.
- Společné řešení odpadového hospodářství.
- Společný pracovní trh.
- Ekonomický růst celé oblasti.

OPPORTUNITIES

- Narůstající výkony silniční přepravy bez dostatečného zkapacitnění dopravní infrastruktury.
- Snižování prostupnosti stávající silniční sítě a prodlužování doby přepravy.
- Neřešené vedení frekventovaných komunikací zástavbou měst a obcí, způsobující významnou zátěž pro životní prostředí v dotčených lokalitách (znečištění ovzduší, hluk).
- Vzájemný konkurenční boj o investory místo domluvy.

THREATS

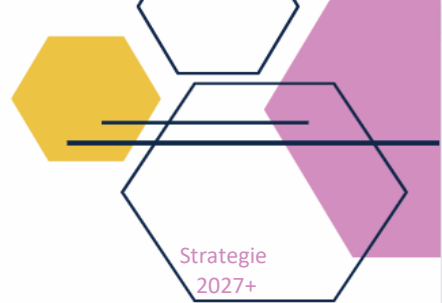
7. ZÁVĚR

„Kam směřuje Evropské seskupení územní spolupráce TRITIA?“ – zněla otázka z úvodu. Strategie systémové spolupráce 2027+ se na ni snažila odpovědět. Byly vytyčeny cíle a vize Seskupení, které za pomoci Akčního plánu (viz příloha) budou postupně naplňovány.

Aby k tomu zároveň mohlo dojít, je nezbytné zintenzivnit spolupráci Moravskoslezského kraje, Slezského vojvodství a Žilinského samosprávného kraje, navýšit počet pracovních úvazků v ESÚS TRITIA a zvýšit finanční podíl jednotlivých regionů na činnost Seskupení (provozní a mzdové náklady). Díky tomu může dojít k snazšímu přenosu informací, lepšímu vzájemnému sdílení zkušeností i inspirace a také lepší koordinaci tvorby společných strategických dokumentů a projektů, včetně jejich realizace.

Strategie 2027+ je dokumentem, který ukazuje na problémy (včetně jejich řešení) a potenciál regionů Seskupení. Dokument vychází z potřeb obyvatel, dlouhodobých vizí a strategických dokumentů krajů, určuje prioritní témata růstu, stanovuje oblasti podpory, navrhuje typové aktivity i strategické projekty, které mají k dosažení cílů vést.

Ano. ESÚS TRITIA se sebevědomě staví do role lídra, koordinátora i nositele projektů pro společné průřezové vize Moravskoslezského kraje, Slezského vojvodství a Žilinského samosprávného kraje.

STRATEGIE

SYSTÉMOVÉ SPOLUPRÁCE

ESÚS TRITIA

2027+

Připravili:

Jiří Vzientek
Kristýna Šircová

Spolupracovali:

Anna Palka
Marta Sláviková
Alicja Stępnikowska
Barbara Wrona

Grafická úprava:

Kristýna Šircová